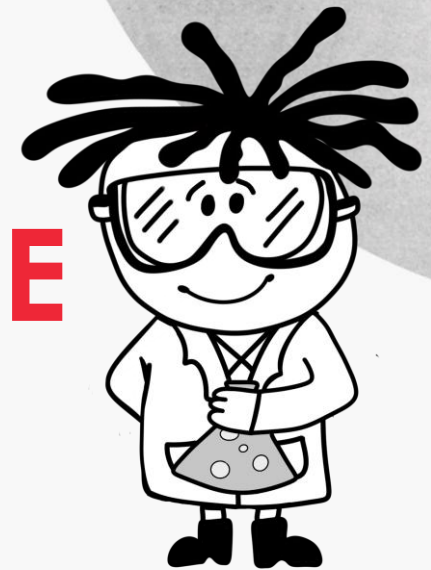
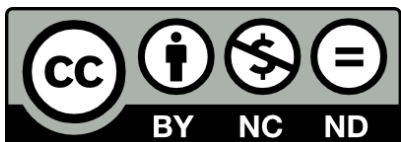

DIE WETENSKAPLIKE METODE

! Die inhoud in hierdie dokument word gedeel onder die [CC BY-NC-ND 4.0](#)-lisensie
Creative Commons Attribution-Non-Commercial-No-Derivatives 4.0 International

Dit beteken dat jy vry is om:

Te deel – die materiaal te kopieer en te herverdeel in enige medium of formaat vir enige doel. Die lisensiegewer kan nie hierdie vryhede terugtrek nie, mits jy aan die lisensievoorwaardes voldoen.

Onder die volgende voorwaardes:

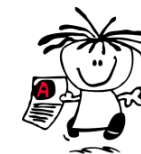
1. **Erkenning** – Jy moet [geskikte erkenning](#) gee en 'n skakel na die lisensie verskaf. Jy mag dit op enige redelike wyse doen, maar nie op 'n manier wat impliseer dat die lisensiegewer jou of jou gebruik van die materiaal ondersteun of goedkeur nie.
2. **Niekommersiëel** – Jy mag nie die materiaal vir [kommersiële doeleindes](#) gebruik nie.
3. **Geen afgeleide werke** – Indien jy die materiaal [verwerk, verander, aanpas of daarop voortbou](#), mag jy nie die gewysigde materiaal versprei nie.
4. **Geen addisionele beperkings** – Jy mag nie regsterme of [tegnologiese maatreëls](#) toepas wat ander wettiglik beperk om enigiets te doen wat deur die lisensie toegelaat word nie.

The background is a light gray collage of various science and nature-related icons. At the top left is a planet with craters. Next to it are two test tubes containing liquid with bubbles. To the right is a large green leaf. Further right is a cartoon character with glasses and a lab coat. Below the test tubes is a small cartoon character with a lightbulb above its head. At the bottom left is a branch with leaves. At the bottom center is a cartoon character with a lightbulb above its head. At the bottom right is a diagram of an atom with a central nucleus and orbiting electrons. The text 'BEGIN MET 'N VRAAG' is centered in a dark gray rounded rectangle.

BEGIN MET 'N VRAAG

BEGIN MET 'N VRAAG

Volgende week is jou beste vriend se verjaarsdag en jy wil graag vir hom/haar 'n koek bak.

THE
ANSWER
SERIES *Your Key to Exam Success*

BEGIN MET 'N VRAAG

Volgende week is jou beste vriend se verjaarsdag en jy wil graag vir hom/haar 'n koek bak.

Jy gaan haal jou ma se resepteboek en kom op die volgende resep af...

Ouma se beroemde sponskoek

4 eiers

1 koppie suiker

1 eetl. warm water

1 koppie meel

1 t bakpoeier

2 eetl. gesmelte botter

1 t vanielje-ekstrak

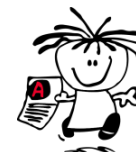
Klits eiers tot romerig.

Voeg suiker 1 eetlepel per slag by. Hou aan klits.

Vou droë bestanddele in.

Meng gesmelte botter, warm water en vanielje-ekstrak. Vou in eiermengsel in.

Bak vir 35 min teen 180°C.

THE
ANSWER
SERIES Your Key to Exam Success

BEGIN MET 'N VRAAG

Soos jy deur die bestanddele werk sien jy daar kom slegs 1 teelepel bakpoeier by die beslag.

Ouma se beroemde sponskoek

4 eiers

1 koppie suiker

1 eetl. warm water

1 koppie meel

1 t bakpoeier

2 eetl. gesmelte botter

1 t vanielje-ekstrak

Klits eiers tot romerig.

Voeg suiker 1 eetlepel per slag by. Hou aan klits.

Vou droë bestanddele in.

Meng gesmelte botter, warm water en vanielje-ekstrak. Vou in eiermengsel in.

Bak vir 35 min teen 180°C.

BEGIN MET 'N VRAAG

Soos jy deur die bestanddele werk sien jy daar kom slegs 1 teelepel bakpoeier by die beslag.

Jy onthou dat bakpoeier 'n koek sy hoogte gee.

Ouma se beroemde sponskoek

4 eiers

1 koppie suiker

1 eetl. warm water

1 koppie meel

1 t bakpoeier

2 eetl. gesmelte botter

1 t vanielje-ekstrak

Klits eiers tot romerig.

Voeg suiker 1 eetlepel per slag by. Hou aan klits.

Vou droë bestanddele in.

Meng gesmelte botter, warm water en vanielje-ekstrak. Vou in eiermengsel in.

Bak vir 35 min teen 180°C.

BEGIN MET 'N VRAAG

In die spens vind jy TWEE
verskillende soorte bakpoeier...

Ouma se beroemde sponskoek

4 eiers

1 koppie suiker

1 eetl. warm water

1 koppie meel

1 t bakpoeier

2 eetl. gesmelte botter

1 t vanielje-ekstrak

Klits eiers tot romerig.

Voeg suiker 1 eetlepel per slag by. Hou
aan klits.

Vou droë bestanddele in.

Meng gesmelte botter, warm water en
vanielje-ekstrak. Vou in eiermengsel in.

Bak vir 35 min teen 180°C.

BEGIN MET 'N VRAAG

In die spens vind jy TWEE
verskillende soorte bakpoeier...

... 'No Name' Bakpoeier &
'Best' Bakpoeier ...

Ouma se beroemde sponskoek

4 eiers

1 koppie suiker

1 eetl. warm water

1 koppie meel

1 t bakpoeier

2 eetl. gesmelte botter

1 t vanielje-ekstrak

Klits eiers tot romerig.

Voeg suiker 1 eetlepel per slag by. Hou
aan klits.

Vou droë bestanddele in.

Meng gesmelte botter, warm water en
vanielje-ekstrak. Vou in eiermengsel in.

Bak vir 35 min teen 180°C.

BEGIN MET 'N VRAAG

Watter een gaan jy gebruik om die grootste koek te bak?

Ouma se beroemde sponskoek

4 eiers

1 koppie suiker

1 eetl. warm water

1 koppie meel

1 t bakpoeier

2 eetl. gesmelte botter

1 t vanielje-ekstrak

Klits eiers tot romerig.

Voeg suiker 1 eetlepel per slag by. Hou aan klits.

Vou droë bestanddele in.

Meng gesmelte botter, warm water en vanielje-ekstrak. Vou in eiermengsel in.

Bak vir 35 min teen 180°C.

BEGIN MET 'N VRAAG

Watter een gaan jy gebruik om die grootste koek te bak?

So, jy vind dat jy jouself hierdie vraag vra...

Ouma se beroemde sponskoek

4 eiers

1 koppie suiker

1 eetl. warm water

1 koppie meel

1 t bakpoeier

2 eetl. gesmelte botter

1 t vanielje-ekstrak

Klits eiers tot romerig.

Voeg suiker 1 eetlepel per slag by. Hou aan klits.

Vou droë bestanddele in.

Meng gesmelte botter, warm water en vanielje-ekstrak. Vou in eiermengsel in.

Bak vir 35 min teen 180°C.

BEGIN MET 'N VRAAG

Watter soort bakpoeier sal 'n koek die hoogste laat rys?

BEGIN MET 'N VRAAG

Maar voordat jy hierdie koek bak
moet jy eers oor 'n paar goed nadink...

Watter soort bakpoeier sal 'n koek
die hoogste laat rys?

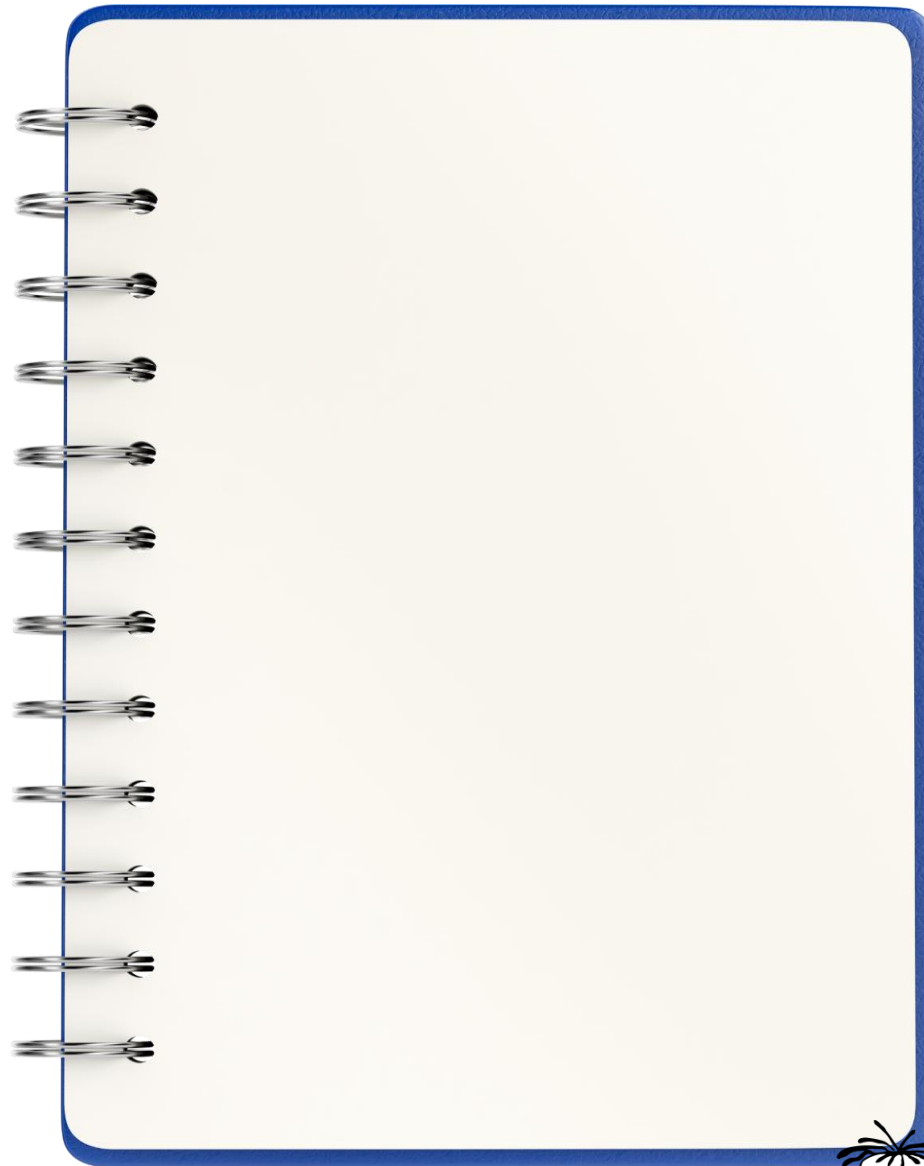

THE
ANSWER
SERIES Your Key to Exam Success

BEPLAN DIE ONDERSOEK

BEPLAN DIE ONDERSOEK

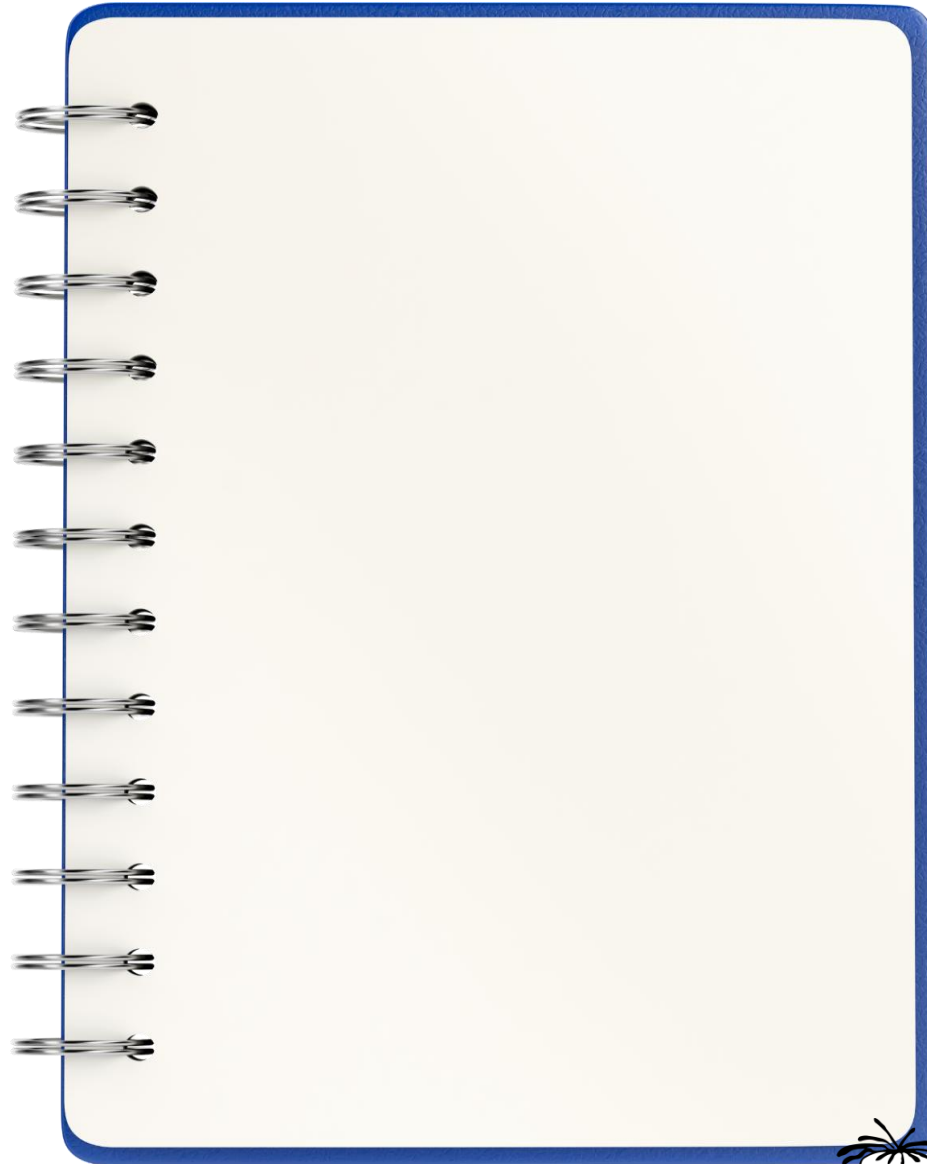
Jy moet beplan hoe jy hierdie
ondersoek gaan uitvoer.

BEPLAN DIE ONDERSOEK

Jy moet beplan hoe jy hierdie
ondersoek gaan uitvoer.

Dit beteken dat jy 'n paar
belangrike vrae moet vra.

BEPLAN DIE ONDERSOEK

Jy moet beplan hoe jy hierdie
ondersoek gaan uitvoer.

Dit beteken dat jy 'n paar
belangrike vrae moet vra.

Kom ons hou 'n
dinkskrum...

THE
ANSWER
SERIES Your Key to Exam Success

BEPLAN DIE ONDERSOEK

Jy moet beplan hoe jy hierdie
ondersoek gaan uitvoer.

Dit beteken dat jy 'n paar
belangrike vrae moet vra.

1. Hoeveel koeke sal jy moet bak?

BEPLAN DIE ONDERSOEK

Jy moet beplan hoe jy hierdie
ondersoek gaan uitvoer.

Dit beteken dat jy 'n paar
belangrike vrae moet vra.

1. Hoeveel koeke sal jy moet bak?
2. Wat sal elke keer verskil?

BEPLAN DIE ONDERSOEK

Jy moet beplan hoe jy hierdie
ondersoek gaan uitvoer.

Dit beteken dat jy 'n paar
belangrike vrae moet vra.

1. Hoeveel koeke sal jy moet bak?
2. Wat sal elke keer verskil?
3. Waarvoor sal jy op die uitkyk wees?

BEPLAN DIE ONDERSOEK

Jy moet beplan hoe jy hierdie
ondersoek gaan uitvoer.

Dit beteken dat jy 'n paar
belangrike vrae moet vra.

1. Hoeveel koeke sal jy moet bak?
2. Wat sal elke keer verskil?
3. Waarvoor sal jy op die uitkyk wees?
4. **Wanneer** sal jy die eksperiment doen?

BEPLAN DIE ONDERSOEK

Jy moet beplan hoe jy hierdie
ondersoek gaan uitvoer.

Dit beteken dat jy 'n paar
belangrike vrae moet vra.

1. Hoeveel koeke sal jy moet bak?
2. Wat sal elke keer verskil?
3. Waarvoor sal jy op die uitkyk wees?
4. **Wanneer** sal jy die eksperiment doen?
5. **Hoe** gaan jy die lesings neem?

BEPLAN DIE ONDERSOEK

Jy moet beplan hoe jy hierdie
ondersoek gaan uitvoer.

Dit beteken dat jy 'n paar
belangrike vrae moet vra.

1. Hoeveel koeke sal jy moet bak?
2. Wat sal elke keer verskil?
3. Waarvoor sal jy op die uitkyk wees?
4. **Wanneer** sal jy die eksperiment doen?
5. **Hoe** gaan jy die lesings neem?
6. **Hoe** gaan jy die resultate opteken?

BEPLAN DIE ONDERSOEK

Jy moet beplan hoe jy hierdie
ondersoek gaan uitvoer.

Dit beteken dat jy 'n paar
belangrike vrae moet vra.

1. Hoeveel koeke sal jy moet bak?
2. Wat sal elke keer verskil?
3. Waarvoor sal jy op die uitkyk wees?
4. **Wanneer** sal jy die eksperiment doen?
5. **Hoe** gaan jy die lesings neem?
6. **Hoe** gaan jy die resultate opteken?
7. **Waar** gaan jy die eksperiment uitvoer?

BEPLAN DIE ONDERSOEK

Jy moet beplan hoe jy hierdie
ondersoek gaan uitvoer.

Dit beteken dat jy 'n paar
belangrike vrae moet vra.

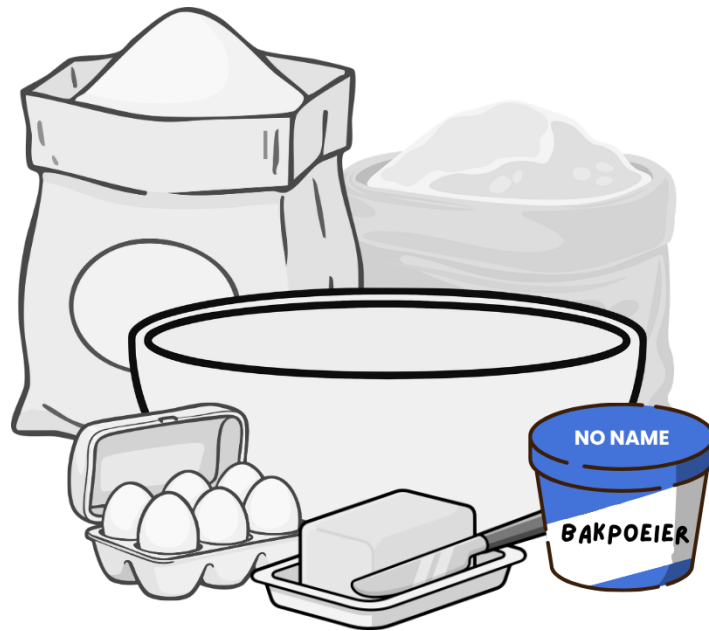
1. Hoeveel koeke sal jy moet bak?
2. Wat sal elke keer verskil?
3. Waarvoor sal jy op die uitkyk wees?
4. **Wanneer** sal jy die eksperiment doen?
5. **Hoe** gaan jy die lesings neem?
6. **Hoe** gaan jy die resultate opteken?
7. **Waar** gaan jy die eksperiment uitvoer?
8. **Watter** apparaat gaan jy nodig hê?

ens.

BEPLAN DIE ONDERSOEK

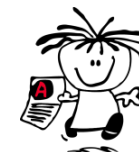
Hierdie beplanningstappe behoort jou te help om die **basiese opstelling** van jou ondersoek te bepaal...

BEPLAN DIE ONDERSOEK

Hierdie beplanningstappe behoort jou te help om die **basiese opstelling** van jou ondersoek te bepaal...

...wat iets soos dit moet lyk...

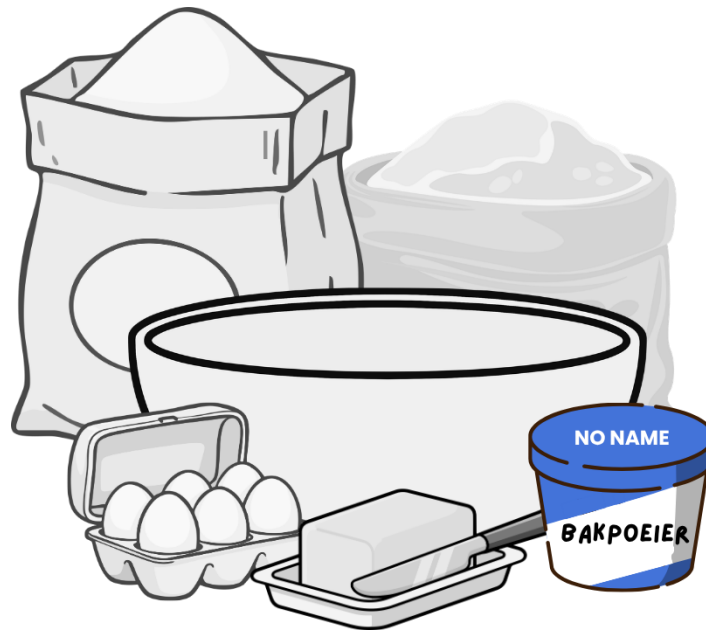
THE
ANSWER
SERIES Your Key to Exam Success

BEPLAN DIE ONDERSOEK

Hierdie beplanningstappe behoort jou te help om die **basiese opstelling** van jou ondersoek te bepaal...

...wat iets soos dit moet lyk...

...jy gaan ten minste 2 koekebak en verskillende soorte bakpoeier in elkeen gebruik.

THE
ANSWER
SERIES Your Key to Exam Success

The background is a light gray collage of various science and nature-related icons. These include a planet with a ring, two test tubes with liquid inside, a large leaf, a cartoon scientist with glasses and a lab coat, a flower, a sun, a lizard, a spiral shell, a molecular model, a person in a hard hat, and various other leaves and plants.

SKAKEL DIE VRAAG OM NA 'N DOEL

SKAKEL DIE VRAAG OM NA 'N DOEL

Watter soort bakpoeier sal 'n koek die hoogste laat rys?

'n Doel begin altyd met '**OM TE**'
Om te bepaal ...
Om te ondersoek ...
Om te vergelyk ...

THE
ANSWER
SERIES Your Key to Exam Success

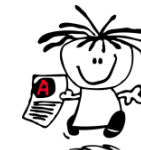
SKAKEL DIE VRAAG OM NA 'N DOEL

Watter soort bakpoeier sal 'n koek die hoogste laat rys?

OM TE bepaal watter soort bakpoeier
'n koek die hoogste sal laat rys.

'n Doel begin altyd met '**OM TE**'
Om te bepaal ...
Om te ondersoek ...
Om te vergelyk ...

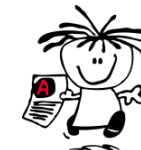
THE
ANSWER
SERIES Your Key to Exam Success

SKAKEL DIE VRAAG OM NA 'N DOEL

OM TE bepaal watter soort bakpoeier
'n koek die hoogste sal laat rys.

Die doel sal altyd
twee veranderlikes hê...

THE
ANSWER
SERIES Your Key to Exam Success

SKAKEL DIE VRAAG OM NA 'N DOEL

OM TE bepaal watter soort bakpoeier
'n koek die **hoogste** sal laat rys.

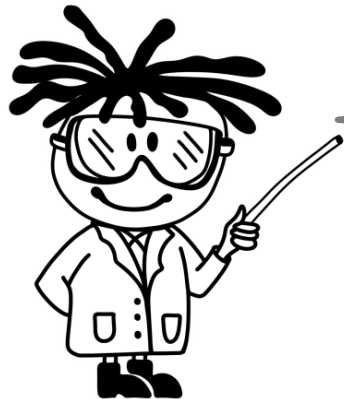
Die **afhanklike** veranderlike ...

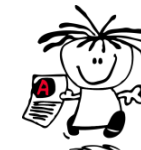
THE
ANSWER
SERIES Your Key to Exam Success

SKAKEL DIE VRAAG OM NA 'N DOEL

OM TE bepaal watter soort bakpoeier
'n koek die hoogste sal laat rys.

... en die **onafhanklike** veranderlike.

THE
ANSWER
SERIES Your Key to Exam Success

SKAKEL DIE VRAAG OM NA 'N DOEL

OM TE bepaal watter soort bakpoeier
'n koek die hoogste sal laat rys.

Nou hoekom op dees Aarde
is hierdie 'veranderlikes' en
wat beteken die woord?

THE
ANSWER
SERIES Your Key to Exam Success

VERSTAAN VERANDERLIKES

VERSTAAN VERANDERLIKES

'n **Veranderlike** is iets wat kan verander.

Daar is **DRIE** tipes wat vir wetenskaplike ondersoeke van belang is:

onafhanklike veranderlike

afhanklike veranderlike

konstante veranderlike

THE
ANSWER
SERIES Your Key to Exam Success

VERSTAAN VERANDERLIKES

'n **Veranderlike** is iets wat kan verander.

Daar is **DRIE** tipes wat vir wetenskaplike ondersoeke van belang is:

onafhanklike veranderlike

afhanklike veranderlike

konstante veranderlike

Kom ons bekijk dit van nader...

THE
ANSWER
SERIES Your Key to Exam Success

VERSTAAN VERANDERLIKES

onafhanklike veranderlike

- deur die onderzoeker gekontroleer/beheer
- het voorafbepaalde waardes
- **verskil** met verskillende opstellings
- vind eerste plaas

VERSTAAN VERANDERLIKES

onafhanklike veranderlike

- deur die ondersoeker gekontroleer/beheer
- het voorafbepaalde waardes
- **verskil** met verskillende opstellings
- vind eerste plaas

... hierdie veranderlike word nie deur die ander veranderlikes geaffekteer nie, d.w.s. dit is **onafhanklik**

THE
ANSWER
SERIES Your Key to Exam Success

VERSTAAN VERANDERLIKES

onafhanklike veranderlike

- deur die ondersoeker gekontroleer/beheer
- het voorafbepaalde waardes
- **verskil** met verskillende opstellings
- vind eerste plaas

... hierdie veranderlike word nie deur die ander veranderlikes geaffekteer nie, d.w.s. dit is **onafhanklik**

afhanklike veranderlike

- verander as gevolg van die onafhanklike veranderlike
- dit is wat **gemeet** word
- vind tweede plaas

VERSTAAN VERANDERLIKES

onafhanklike veranderlike

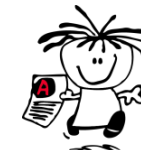
- deur die ondersoeker gekontroleer/beheer
- het voorafbepaalde waardes
- **verskil** met verskillende opstellings
- vind eerste plaas

... hierdie veranderlike word nie deur die ander veranderlikes geaffekteer nie, d.w.s. dit is **onafhanklik**

afhanklike veranderlike

- verander as gevolg van die onafhanklike veranderlike
- dit is wat **gemeet** word
- vind tweede plaas

... hierdie veranderlike word deur die ander veranderlikes geaffekteer, d.w.s. dit **hang af** van hulle

VERSTAAN VERANDERLIKES

onafhanklike veranderlike

- deur die onderzoeker gekontroleer/beheer
- het voorafbepaalde waardes
- **verskil** met verskillende opstellings
- vind eerste plaas

... hierdie veranderlike word nie deur die ander veranderlikes geaffekteer nie, d.w.s. dit is **onafhanklik**

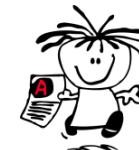
afhanklike veranderlike

- verander as gevolg van die onafhanklike veranderlike
- dit is wat **gemeet** word
- vind tweede plaas

... hierdie veranderlike word deur die ander veranderlikes geaffekteer, d.w.s. dit **hang af** van hulle

konstante veranderlikes

- kan die resultate van die ondersoek beïnvloed
- moet gekontroleer/beheer word, sodat dit nie inmeng nie
- ook bekend as **vaste** of **gekontroleerde** veranderlikes

VERSTAAN VERANDERLIKES

onafhanklike veranderlike

- deur die onderzoeker gekontroleer/beheer
- het voorafbepaalde waardes
- **verskil** met verskillende opstellings
- vind eerste plaas

... hierdie veranderlike word nie deur die ander veranderlikes geaffekteer nie, d.w.s. dit is **onafhanklik**

afhanklike veranderlike

- verander as gevolg van die onafhanklike veranderlike
- dit is wat **gemeet** word
- vind tweede plaas

... hierdie veranderlike word deur die ander veranderlikes geaffekteer, d.w.s. dit **hang af** van hulle

konstante veranderlikes

- kan die resultate van die ondersoek beïnvloed
- moet gekontroleer/beheer word, sodat dit nie inmeng nie
- ook bekend as **vaste** of **gekontroleerde** veranderlikes

... hierdie veranderlikes moet **dieselfde/ konstant gehou word** sodat hulle invloed nie gemeet word nie

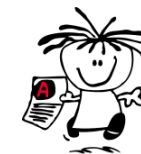

VERSTAAN VERANDERLIKES

OM TE bepaal watter soort bakpoeier
'n koek die hoogste sal laat rys.

afhanklike veranderlike

Wat meet ons?

THE
ANSWER
SERIES *Your Key to Exam Success*

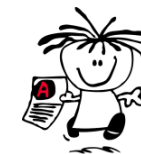
VERSTAAN VERANDERLIKES

OM TE bepaal watter soort bakpoeier
'n koek die **hoogste** sal laat rys.

afhanklike veranderlike

Wat meet ons?

die hoogte van die koek

THE
ANSWER
SERIES Your Key to Exam Success

VERSTAAN VERANDERLIKES

OM TE bepaal watter soort bakpoeier
'n koek die hoogste sal laat rys.

afhanklike veranderlike

Wat meet ons?

die hoogte van die koek

onafhanklike veranderlike

Waarvan hang die
hoogte van die koek af?

THE
ANSWER
SERIES Your Key to Exam Success

VERSTAAN VERANDERLIKES

OM TE bepaal watter soort bakpoeier
'n koek die hoogste sal laat rys.

afhanklike veranderlike

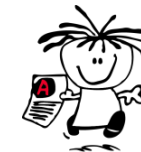
Wat meet ons?

die hoogte van die koek

onafhanklike veranderlike

Waarvan hang die
hoogte van die koek af?

die soort bakpoeier

THE
ANSWER
SERIES Your Key to Exam Success

VERSTAAN VERANDERLIKES

OM TE bepaal watter soort bakpoeier
'n koek die hoogste sal laat rys.

afhanklike veranderlike

Wat meet ons?

die hoogte van die koek

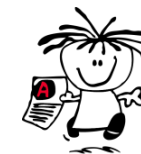
onafhanklike veranderlike

Waarvan hang die
hoogte van die koek af?

die soort bakpoeier

konstante veranderlikes

Watter **ander faktore** kan die
hoogte van die koek beïnvloed?

THE
ANSWER
SERIES Your Key to Exam Success

VERSTAAN VERANDERLIKES

Kom ons hou 'n dinkskrum...

...dink aan 'n lys van goed,
BUITEN die soort bakpoeier, wat
moontlik ook die hoogte van
die koek kan beïnvloed.

Wil julle gou weer na die resep loer?

THE
ANSWER
SERIES *Your Key to Exam Success*

VERSTAAN VERANDERLIKES

Eiers

dieselfde grootte

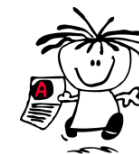
dieselfde
handelsnaam

dieselfde
ouderdom

dieselfde tipe

dieselfde aantal

BESTANDDELE

THE
ANSWER
SERIES *Your Key to Exam Success*

VERSTAAN VERANDERLIKES

BESTANDDELE

Eiers

dieselfde grootte

dieselfde
handelsnaam

dieselfde
ouderdom

dieselfde tipe

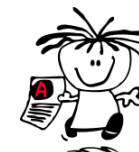
dieselfde aantal

Meel

dieselfde
hoeveelheid

dieselfde
handelsnaam

THE
ANSWER
SERIES Your Key to Exam Success

VERSTAAN VERANDERLIKES

BESTANDDELE

Eiers

dieselfde grootte
dieselfde
handelsnaam
dieselfde
ouderdom
dieselfde tipe
dieselfde aantal

Meel

dieselfde
hoeveelheid
dieselfde
handelsnaam

Suiker

dieselfde
hoeveelheid
dieselfde
handelsnaam

THE
ANSWER
SERIES Your Key to Exam Success

VERSTAAN VERANDERLIKES

BESTANDDELE

Eiers

dieselfde grootte
dieselfde
handelsnaam
dieselfde
ouderdom
dieselfde tipe
dieselfde aantal

Meel

dieselfde
hoeveelheid
dieselfde
handelsnaam

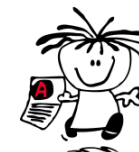
Suiker

dieselfde
hoeveelheid
dieselfde
handelsnaam

Water

dieselfde volume
dieselfde
temperatuur

THE
ANSWER
SERIES Your Key to Exam Success

VERSTAAN VERANDERLIKES

BESTANDDELE

Eiers

dieselfde grootte
dieselfde
handelsnaam
dieselfde
ouderdom
dieselfde tipe
dieselfde aantal

Meel

dieselfde
hoeveelheid
dieselfde
handelsnaam

Suiker

dieselfde
hoeveelheid
dieselfde
handelsnaam

Water

dieselfde volume
dieselfde
temperatuur

Vanielje

dieselfde volume
dieselfde
handelsnaam

VERSTAAN VERANDERLIKES

BESTANDDELE

Eiers

diesel fde grootte
diesel fde
handelsnaam
diesel fde
ouderdom
diesel fde tipe
diesel fde aantal

Meel

diesel fde
hoeveelheid
diesel fde
handelsnaam

Suiker

diesel fde
hoeveelheid
diesel fde
handelsnaam

Water

diesel fde volume
diesel fde
temperatuur

Vanielje

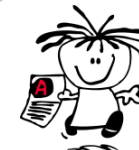
diesel fde volume
diesel fde
handelsnaam

Botter

diesel fde
hoeveelheid
diesel fde
handelsnaam

Wat kan nog beïnvloed hoe elke koek bak?

VERSTAAN VERANDERLIKES

Oond

dieselfde oond

dieselfde
temperatuur

MATERIALE & METODE

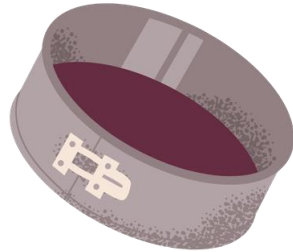
THE
ANSWER
SERIES *Your Key to Exam Success*

VERSTAAN VERANDERLIKES

Oond

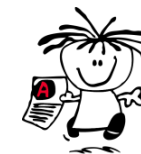
dieselfde oond
dieselfde
temperatuur

Pan

dieselfde
grootte
koekpan

MATERIALE & METODE

THE
ANSWER
SERIES Your Key to Exam Success

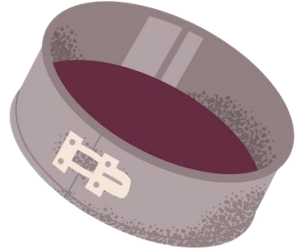
VERSTAAN VERANDERLIKES

MATERIALE & METODE

Oond

dieselfde oond
dieselfde
temperatuur

Pan

dieselfde
grootte
koekpan

Tyd

dieselfde baktyd
dieselfde begintyd
in die oond
geplaas

VERSTAAN VERANDERLIKES

MATERIALE & METODE

Oond

dieselfde oond
dieselfde
temperatuur

Pan

dieselfde
grootte
koekpan

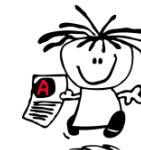
Tyd

dieselfde baktyd
dieselfde begintyd
in die oond
geplaas

Mates

dieselfde
hoeveelheid van
elke soort bakpoeier

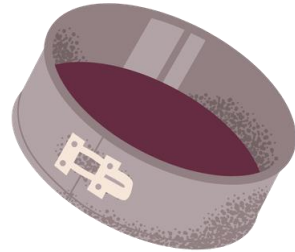
VERSTAAN VERANDERLIKES

MATERIALE & METODE

Oond

dieselfde oond
dieselfde
temperatuur

Pan

dieselfde
grootte
koekpan

Tyd

dieselfde baktyd
dieselfde begintyd
in die oond
geplaas

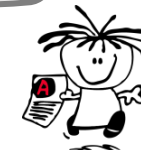

Mates

dieselfde
hoeveelheid van
elke soort bakpoeier

Maar waarom is enige van hierdie faktore belangrik?

GELDIGHEID

GELDIGHEID

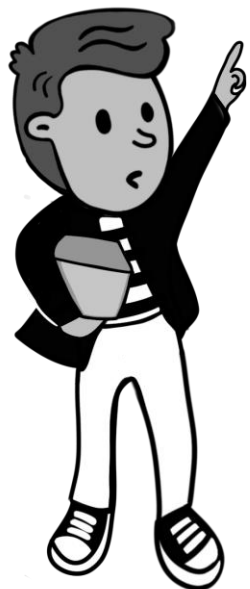

Dit is so baie goed
om te probeer
beheer!

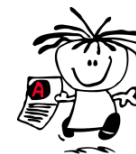
THE
ANSWER
SERIES *Your Key to Exam Success*

GELDIGHEID

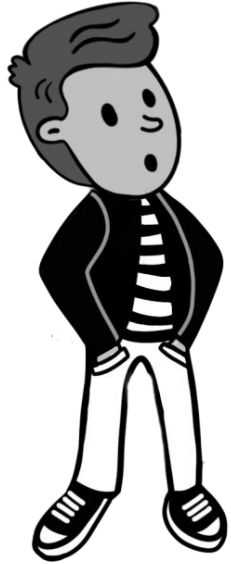
Dit is so baie goed
om te probeer
beheer!

Waarom kan ek nie net twee
koeke bak met **verskillende**
soorte **bakpoeier** EN
verskillende hoeveelhede
eiers nie?

THE
ANSWER
SERIES *Your Key to Exam Success*

GELDIGHEID

Dit is so baie goed
om te probeer
beheer!

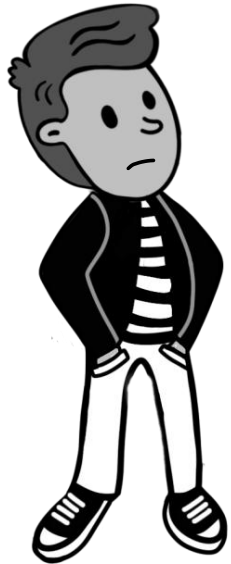
Waarom kan ek nie net twee
koeke bak met **verskillende**
soorte **bakpoeier** EN
verskillende hoeveelhede
eiers nie?

Daar sal sekerlik
steeds 'n verskil
wees in die
hoogte van elke
koek?

THE
ANSWER
SERIES Your Key to Exam Success

GELDIGHEID

Dit is so baie goed
om te probeer
beheer!

Waarom kan ek nie net twee
koeke bak met **verskillende**
soorte **bakpoeier** EN
verskillende hoeveelhede
eiers nie?

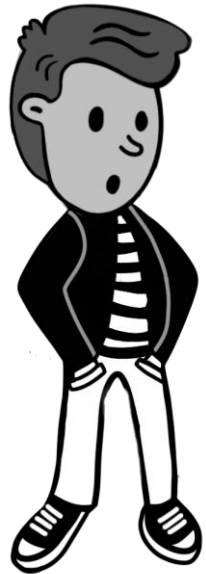
Daar sal sekerlik
steeds 'n verskil
wees in die
hoogte van elke
koek?

Natuurlik!

THE
ANSWER
SERIES Your Key to Exam Success

GELDIGHEID

Dit is so baie goed om te probeer beheer!

Waarom kan ek nie net twee koeke bak met **verskillende** soorte **bakpoeier** EN **verskillende** hoeveelhede **eiers** nie?

Daar sal sekerlik steeds 'n verskil wees in die hoogte van elke koek?

Natuurlik!

Maar wat het dan die verskil in hoogte **veroorzaak**? Die eiers of die bakpoeier?

GELDIGHEID

Ek weet nie.
Dit kan seker
enige een van
die twee wees.

THE
ANSWER
SERIES *Your Key to Exam Success*

GELDIGHEID

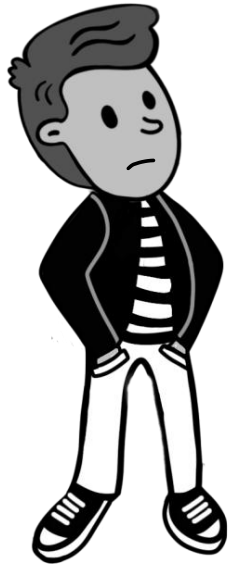
Ek weet nie.
Dit kan seker
enige een van
die twee wees.

Presies! Dit is omdat die ondersoek
dan nie **GELDIG** sal wees nie.

THE
ANSWER
SERIES *Your Key to Exam Success*

GELDIGHEID

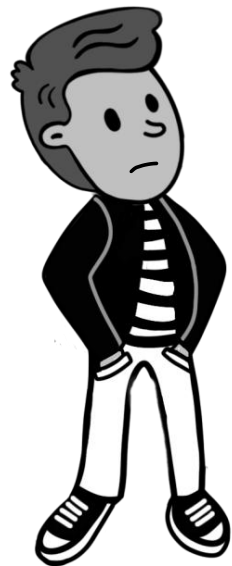
Ek weet nie.
Dit kan seker
enige een van
die twee wees.

Presies! Dit is omdat die ondersoek
dan nie **GELDIG** sal wees nie.

Jy laat toe dat te veel
veranderlikes die ondersoek op
een slag beïnvloed.

GELDIGHEID

Ek weet nie.
Dit kan seker
enige een van
die twee wees.

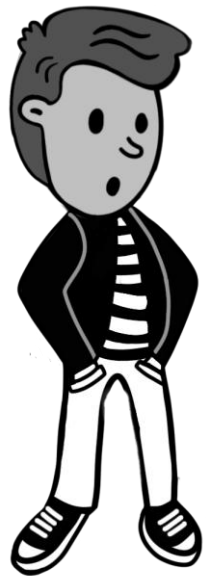
Presies! Dit is omdat die ondersoek
dan nie **GELDIG** sal wees nie.

Jy laat toe dat te veel
veranderlikes die ondersoek op
een slag beïnvloed.

Dus weet jy nie watter een die
afhanklike veranderlike verander
het nie.

GELDIGHEID

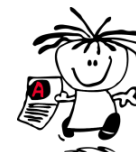
Ek weet nie.
Dit kan seker
enige een van
die twee wees.

Presies! Dit is omdat die ondersoek
dan nie **GELDIG** sal wees nie.

Jy laat toe dat te veel
veranderlikes die ondersoek op
een slag beïnvloed.

Dus weet jy nie watter een die
afhanklike veranderlike verander
het nie.

Oeps.

GELDIGHEID

Deur ongewenste veranderlikes konstant te hou verseker jy die geldigheid van 'n ondersoek.

THE
ANSWER
SERIES *Your Key to Exam Success*

GELDIGHEID

Geldigheid verwys daarna of die ondersoek wel dit getoets het wat dit ten **doel** gehad het.

Deur ongewenste veranderlikes konstant te hou verseker jy die geldigheid van 'n ondersoek.

THE
ANSWER
SERIES Your Key to Exam Success

GELDIGHEID

Geldigheid verwys daarna of die ondersoek wel dit getoets het wat dit ten **doel** gehad het.

Deur ongewenste veranderlikes konstant te hou verseker jy die geldigheid van 'n ondersoek.

Onthou die **G** in **G**eldigheid vir veranderlikes wat **G**ekontroleer moet word.

THE
ANSWER
SERIES Your Key to Exam Success

TOETS JOU KENNIS

THE
ANSWER
SERIES *Your Key to Exam Success*

WAT GEBEUR HIER?

Oor tyd in die oond

5 ml
bakpoeier

10 ml
bakpoeier

15 ml
bakpoeier

Geen
bakpoeier

WAT GEBEUR HIER?

Wat is anders tussen die opstellings van die kolwyntjies?

5 ml
bakpoeier

10 ml
bakpoeier

15 ml
bakpoeier

Geen
bakpoeier

Oor tyd in die oond

WAT GEBEUR HIER?

Die **hoeveelheid**
bakpoeier

Wat noem ons
daardie veranderlike?

5 ml
bakpoeier

10 ml
bakpoeier

15 ml
bakpoeier

Geen
bakpoeier

Oor tyd in die oond

WAT GEBEUR HIER?

Die **hoeveelheid**
bakpoeier

Die **onafhanklike**
veranderlike

Wat meet ons?

Oor tyd in die oond

5 ml
bakpoeier

10 ml
bakpoeier

15 ml
bakpoeier

Geen
bakpoeier

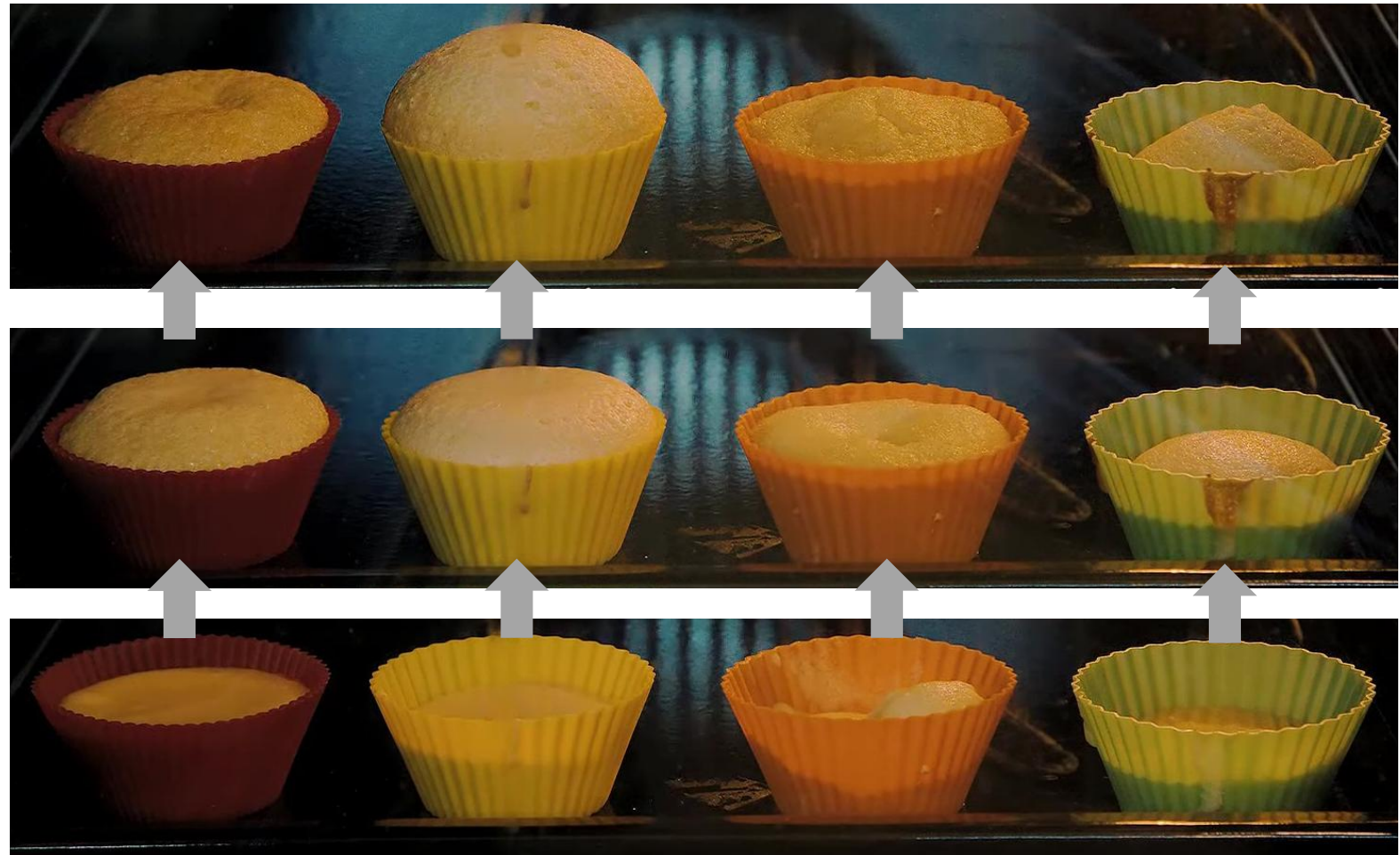
WAT GEBEUR HIER?

Die **hoeveelheid**
bakpoeier

Die **onafhanklike**
veranderlike

Die **hoogte** van
elke kolwyntjie

Wat noem ons
daardie veranderlike?

5 ml
bakpoeier

10 ml
bakpoeier

15 ml
bakpoeier

Geen
bakpoeier

Oor tyd in die oond

WAT GEBEUR HIER?

Die **hoeveelheid**
bakpoeier

Die **onafhanklike**
veranderlike

Die **hoogte** van
elke kolwyntjie

Die **afhanklike**
veranderlike

5 ml
bakpoeier

10 ml
bakpoeier

15 ml
bakpoeier

Geen
bakpoeier

Oor tyd in die oond

WAT GEBEUR HIER?

EKSPERIMENTELE OPSTELLING

WAT GEBEUR HIER?

Wat is anders tussen
die opstellings met
die plante?

EKSPERIMENTELE OPSTELLING

WAT GEBEUR HIER?

Die **tipe** vloeistof

Wat noem ons
daardie veranderlike?

EKSPERIMENTELE OPSTELLING

WAT GEBEUR HIER?

EKSPERIMENTELE OPSTELLING

Die **tipe** vloeistof

Die **onafhanklike**
veranderlike

Wat meet ons?

WAT GEBEUR HIER?

EKSPERIMENTELE OPSTELLING

Die **tipe** vloeistof

Die **onafhanklike**
veranderlike

Hoe **hoog** elke
plant groei

Wat noem ons
daardie veranderlike?

WAT GEBEUR HIER?

EKSPERIMENTELE OPSTELLING

Die **tipe** vloeistof

Die **onafhanklike**
veranderlike

Hoe **hoog** elke
plant groei

Die **afhanklike**
veranderlike

WAT GEBEUR HIER?

EKSPERIMENTELE OPSTELLING

Watter ander faktore moet dieselfde gehou word?

WAT GEBEUR HIER?

EKSPERIMENTELE OPSTELLING

DIESELFDE ...

tipe
plant

volume (ml)
vloeistof gegee

persoon
wat die
mates
neem

ouderdom
van die
plant

grootte pot

tydperk

ens. ...

WAT GEBEUR HIER?

EKSPERIMENTELE OPSTELLING

DIESELFDE ...

tipe
plant

volume (ml)
vloeistof gegee

persoon
wat die
mates
neem

ouderdom
van die
plant

grootte pot

tydperk

ens. ...

Wat noem ons hierdie faktore wat dieselfde moet bly?

WAT GEBEUR HIER?

EKSPERIMENTELE OPSTELLING

DIESELFDE ...

tipe
plant

volume (ml)
vloeistof gegee

persoon
wat die
mates
neem

ouderdom
van die
plant

grootte pot

tydperk

ens. ...

konstante/vaste/gekontroleerde veranderlikes

WAT GEBEUR HIER?

EKSPERIMENTELE OPSTELLING

DIESELFDE ...

tipe
plant

volume (ml)
vloeistof gegee

persoon
wat die
mates
neem

ouderdom
van die
plant

grootte pot

tydperk

ens. ...

Waarom moet hierdie veranderlikes konstant gehou word?

WAT GEBEUR HIER?

EKSPERIMENTELE OPSTELLING

DIESELFDE ...

tipe
plant

volume (ml)
vloeistof gegee

persoon
wat die
mates
neem

ouderdom
van die
plant

grootte pot

tydperk

ens. ...

Om die **geldigheid** van die ondersoek te verseker

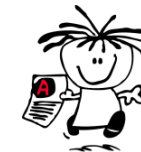
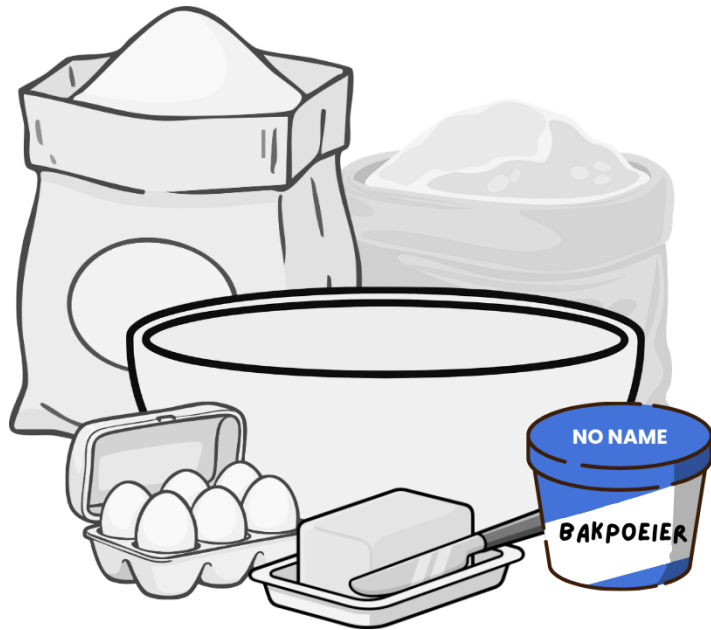
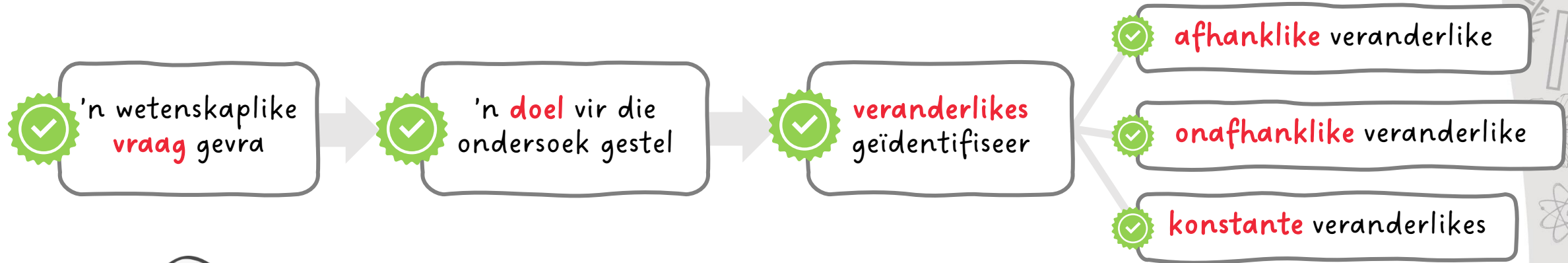

TERUG NA DIE KOEK

THE
ANSWER
SERIES *Your Key to Exam Success*

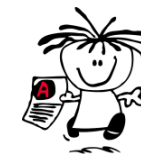
WAT HET ONS SOVER GEDOEN?

SRKYF 'N HIPOTESE

SKRYF 'N HIPOTESE

'n Hipotese moet die **onafhanklike**
& **afhanklike** veranderlikes insluit...

THE
ANSWER
SERIES *Your Key to Exam Success*

SKRYF 'N HIPOTESE

'n Hipotese moet die **onafhanklike** & **afhanklike** veranderlikes insluit...

...'n moontlike **voorspelling/verduideliking** van die **verhouding** tussen die veranderlikes insluit...

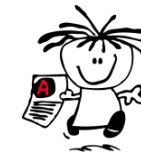
THE
ANSWER
SERIES Your Key to Exam Success

SKRYF 'N HIPOTESE

'n Hipotese moet die **onafhanklike** & **afhanklike** veranderlikes insluit...

...'n moontlike **voorspelling/verduideliking** van die **verhouding** tussen die veranderlikes insluit...

...dit moet 'n **stelling** wees...

THE
ANSWER
SERIES Your Key to Exam Success

SKRYF 'N HIPOTESE

'n Hipotese moet die **onafhanklike** & **afhanklike** veranderlikes insluit...

...'n moontlike **voorspelling/verduideliking** van die **verhouding** tussen die veranderlikes insluit...

...dit moet 'n **stelling** wees...

~~HOE~~...?
~~WAT~~...?
~~WATTER~~...?

THE
ANSWER
SERIES Your Key to Exam Success

SKRYF 'N HIPOTESE

'n Hipotese moet die **onafhanklike** & **afhanklike** veranderlikes insluit...

...'n moontlike **voorspelling/verduideliking** van die **verhouding** tussen die veranderlikes insluit...

...dit moet 'n **stelling** wees...

~~HOE~~...?
~~WAT~~...?
~~WATTER~~...?

...dit moet **toetsbaar** wees.

THE
ANSWER
SERIES Your Key to Exam Success

SKRYF 'N HIPOTESE

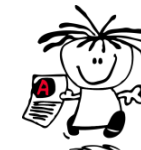
VERSKEILLENDE Tipes HIPOTESes

SKRYF 'N HIPOTESE

VERSKILLENDE Tipes HIPOTESSES

'n Hipotese kan **positief** gestel word.

'Best' bakpoeier sal die koek hoër
laat rys as 'No Name' bakpoeier.

SKRYF 'N HIPOTESE

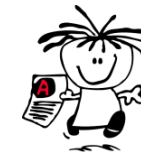
VERSKILLENDE Tipes HIPOTESSES

'n Hipotese kan **positief** gestel word.

'Best' bakpoeier sal die koek hoër
laat rys as 'No Name' bakpoeier.

'n Hipotese kan **negatief** gestel word.

'Best' bakpoeier sal **nie** die koek hoër
laat rys as 'No Name' bakpoeier **nie**.

SKRYF 'N HIPOTESE

VERSKEIDENE Tipes HIPOTESSES

MAAR dit is altyd beter om 'n **algemene** hipotese te stel.

SKRYF 'N HIPOTESE

VERSKEIDENE Tipes HIPOTESIS

MAAR dit is altyd beter om 'n **algemene** hipotese te stel.

Die soort bakpoeier sal 'n invloed hê op die hoogte van 'n koek.

OF

SKRYF 'N HIPOTESE

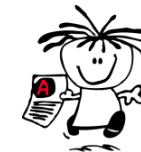
VERSKILLENDE Tipes HIPOTESES

MAAR dit is altyd beter om 'n **algemene** hipotese te stel.

Die soort bakpoeier sal 'n invloed hê op die hoogte van 'n koek.

OF

Verskillende soorte bakpoeier
beïnvloed hoe hoog 'n koek rys.

SKRYF 'N HIPOTESE

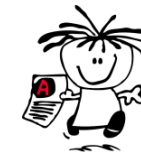
VERSKILLENDE Tipes HIPOTESSES

'n Hipotese moet altyd beide die **onafhanklike** en **afhanklike** veranderlikes insluit.

Die **soort bakpoeier** sal 'n invloed hê op die **hoogte van 'n koek**.

OF

Verskillende **soorte bakpoeier**
beïnvloed hoe **hoog 'n koek rys**.

The background is a light gray collage of various science and nature-related icons. At the top left is a planet with craters. Next to it are two test tubes containing liquid with bubbles. To the right is a large green leaf. Further right is a cartoon scientist with glasses and a lab coat. Below the scientist is a flower. At the bottom left is a branch with leaves. At the bottom center is a cartoon character with a lightbulb above their head. At the bottom right is a diagram of an atom with a central nucleus and orbiting electrons. The text 'VOER DIE ONDERSOEK UIT & VERSAMEL RESULTATE' is centered in a dark gray rounded rectangle.

**VOER DIE ONDERSOEK UIT &
VERSAMEL RESULTATE**

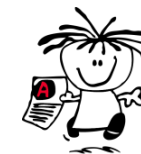
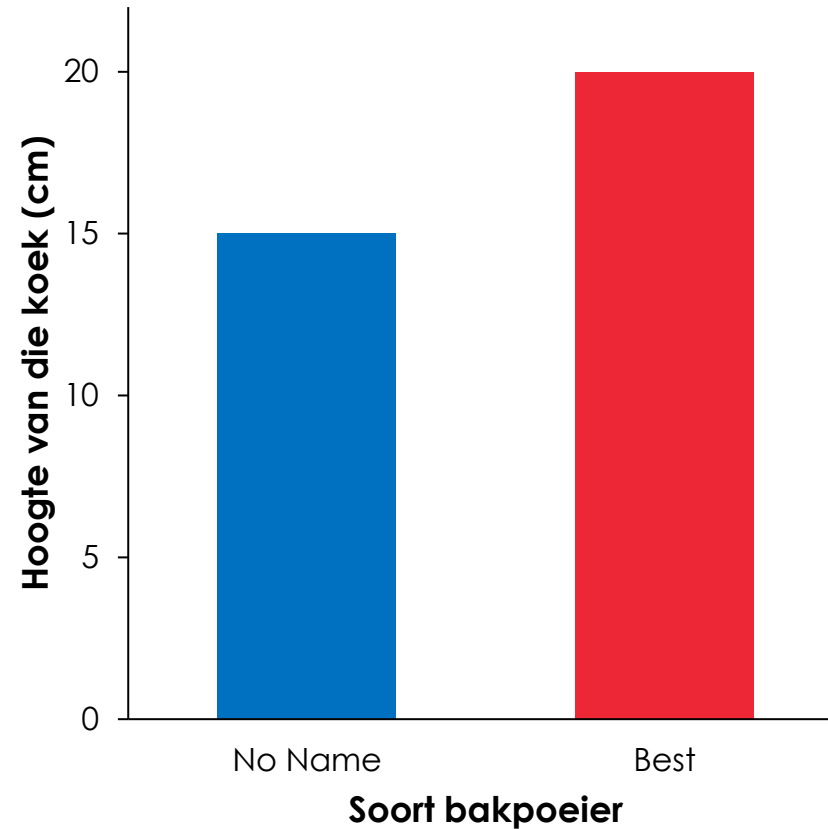
VOER DIE ONDERSOEK UIT & VERSAMEL RESULTATE

VOER DIE ONDERSOEK UIT & VERSAMEL RESULTATE

RESULTATE	
Soort bakpoeier	Hoogte van die koek (cm)
'No Name'	15
'Best'	20

OF

MAAK 'N GEVOLGTREKKING

MAAK 'N GEVOLGTREKKING

Bestudeer die resultate en wees op die uitkyk vir 'n algemene **verhouding** wat afgelei kan word.

Verwys terug na die **doel** of **hipotese*** om 'n gevolgtrekking te maak.

RESULTATE	
Soort bakpoeier	Hoogte van die koek (cm)
'No Name'	15
'Best'	20

MAAK 'N GEVOLGTREKKING

Bestudeer die resultate en wees op die uitkyk vir 'n algemene **verhouding** wat afgelei kan word.

Verwys terug na die **doel** of **hipotese*** om 'n gevolgtrekking te maak.

*Wees versigtig om nie sommer net die resultate aan te haal nie – noem eerder 'n verhouding wat tussen die twee veranderlikes gesien kan word.

RESULTATE	
Soort bakpoeier	Hoogte van die koek (cm)
'No Name'	15
'Best'	20

MAAK 'N GEVOLGTREKKING

DOEL

Om te bepaal watter soort bakpoeier
'n koek die hoogste sal laat rys.

RESULTATE

<i>Soort bakpoeier</i>	<i>Hoogte van die koek (cm)</i>
'No Name'	15
'Best'	20

MAAK 'N GEVOLGTREKKING

DOEL

Om te bepaal watter soort bakpoeier 'n koek die hoogste sal laat rys.

HIPOTESE

Verskillende soorte bakpoeier beïnvloed hoe hoog 'n koek rys.

RESULTATE

<i>Soort bakpoeier</i>	<i>Hoogte van die koek (cm)</i>
'No Name'	15
'Best'	20

MAAK 'N GEVOLGTREKKING

DOEL

Om te bepaal watter soort bakpoeier 'n koek die hoogste sal laat rys.

HIPOTESE

Verskillende soorte bakpoeier beïnvloed hoe hoog 'n koek rys.

GEVOLGTREKKING

'Best' bakpoeier het die koek hoër laat rys as **'No Name'** bakpoeier.

RESULTATE

<i>Soort bakpoeier</i>	<i>Hoogte van die koek (cm)</i>
'No Name'	15
'Best'	20

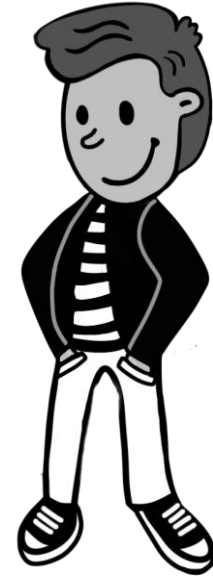

BETROUBAARHEID

BETROUBAARHEID

Fantasties!

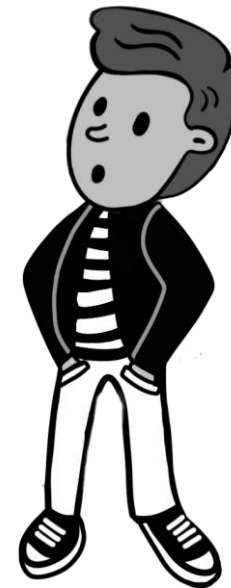
THE
ANSWER
SERIES *Your Key to Exam Success*

BETROUBAARHEID

Fantasties!

Maar, hoe seker is jy dat 'Best' bakpoeier altyd sal 'wen'?

THE
ANSWER
SERIES *Your Key to Exam Success*

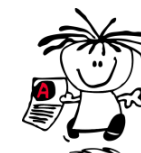
BETROUBAARHEID

Fantasties!

Maar, hoe seker is jy dat 'Best' bakpoeier altyd sal 'wen'?

Wel, dit het hierdie keer 'gewen'.

THE
ANSWER
SERIES *Your Key to Exam Success*

BETROUBAARHEID

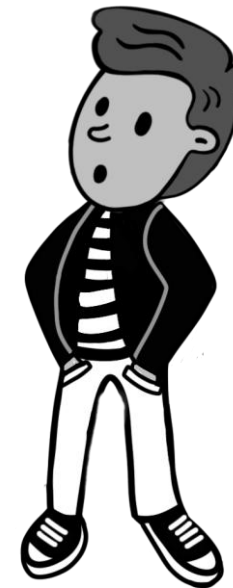

Fantasties!

Maar, hoe seker is jy dat 'Best' bakpoeier altyd sal 'wen'?

Wel, dit het hierdie keer 'gewen'.

Maar indien ek jou ondersoek sou herhaal, hoe seker is jy dat ek dieselfde resultate sou kry?

BETROUBAARHEID

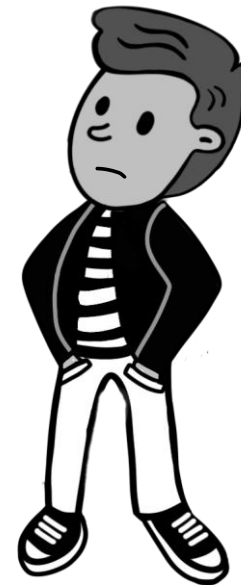
Fantasties!

Maar, hoe seker is jy dat 'Best' bakpoeier altyd sal 'wen'?

Wel, dit het hierdie keer 'gewen'.

Maar indien ek jou ondersoek sou herhaal, hoe seker is jy dat ek dieselfde resultate sou kry?

Nie baie seker nie.

BETROUBAARHEID

Fantasties!

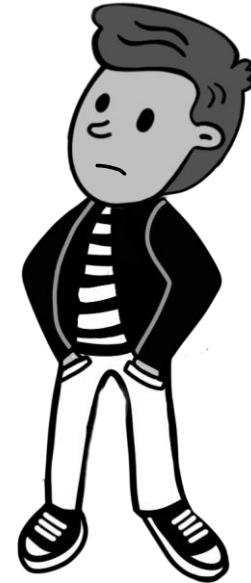
Maar, hoe seker is jy dat 'Best' bakpoeier altyd sal 'wen'?

Wel, dit het hierdie keer 'gewen'.

Maar indien ek jou ondersoek sou herhaal, hoe seker is jy dat ek dieselfde resultate sou kry?

Nie baie seker nie.

Dan is jou ondersoek nie baie **betroubaar** nie.

BETROUBAARHEID

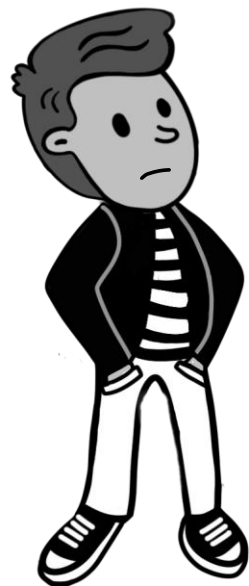
Betroubaarheid verwys daarna of die resultate van 'n ondersoek **vertrou kan word** en **konsekwent** is.

THE
ANSWER
SERIES *Your Key to Exam Success*

BETROUBAARHEID

Betroubaarheid verwys daarna of die resultate van 'n ondersoek **vertrou kan word** en **konsekwent** is.

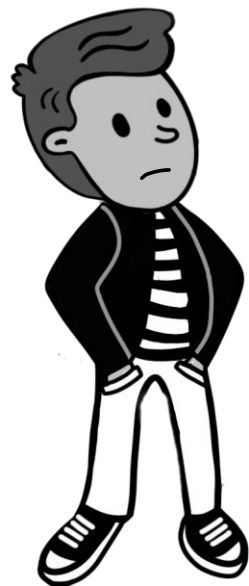
Hoe maak ek my ondersoek dan meer betroubaar?

THE
ANSWER
SERIES *Your Key to Exam Success*

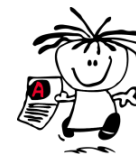
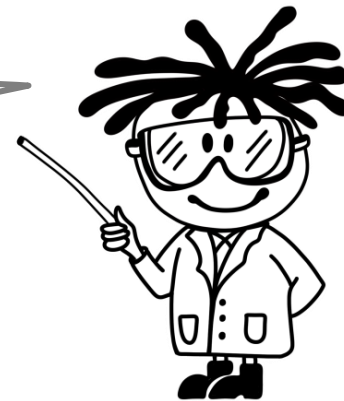
BETROUBAARHEID

Betroubaarheid verwys daarna of die resultate van 'n ondersoek **vertrou kan word** en **konsekwent** is.

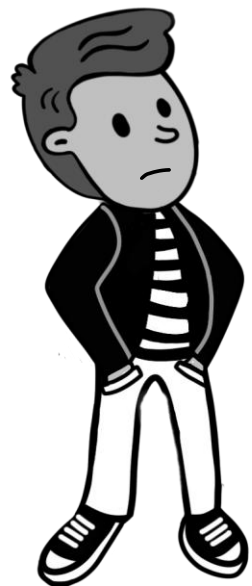
Hoe maak ek my ondersoek dan meer betroubaar?

1 **Herhaal** jou ondersoek baie keer.

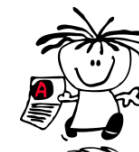
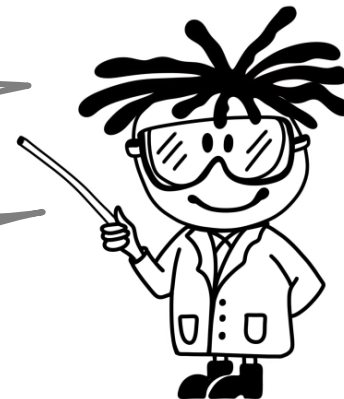
BETROUBAARHEID

Betroubaarheid verwys daarna of die resultate van 'n ondersoek **vertrou kan word** en **konsekwent** is.

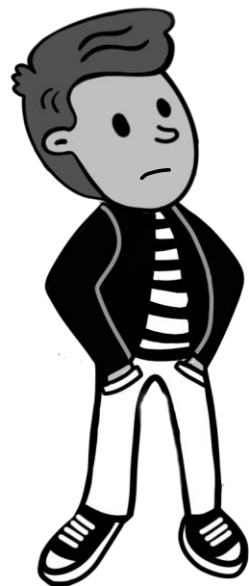
Hoe maak ek my ondersoek dan meer betroubaar?

- 1 **Herhaal** jou ondersoek baie keer.
- 2 Bereken 'n **gemiddelde**.

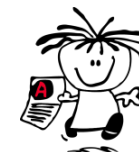
BETROUBAARHEID

Betroubaarheid verwys daarna of die resultate van 'n ondersoek **vertrou kan word** en **konsekwent** is.

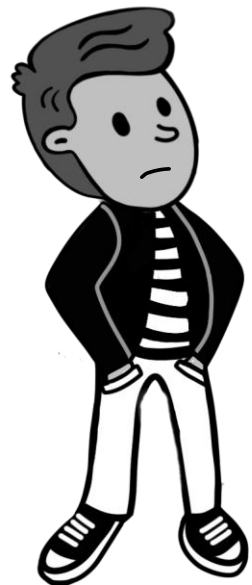
Hoe maak ek my ondersoek dan meer betroubaar?

- 1 **Herhaal** jou ondersoek baie keer.
- 2 Bereken 'n **gemiddelde**.
- 3 Neem 'n **lukrake steekproef** (indien van toepassing).

BETROUBAARHEID

Betroubaarheid verwys daarna of die resultate van 'n ondersoek **vertrou kan word** en **konsekwent** is.

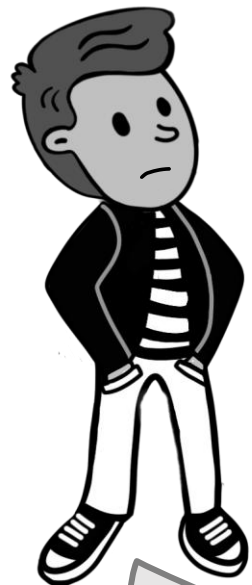
Hoe maak ek my ondersoek dan meer betroubaar?

- 1 **Herhaal** jou ondersoek baie keer.
- 2 Bereken 'n **gemiddelde**.
- 3 Neem 'n **lukrake steekproef** (indien van toepassing).
- 4 **Vergroot** die **steekproef**.

BETROUBAARHEID

Betroubaarheid verwys daarna of die resultate van 'n ondersoek **vertrou kan word** en **konsekwent** is.

Hoe maak ek my ondersoek dan meer betroubaar?

- 1 **Herhaal** jou ondersoek baie keer.
- 2 Bereken 'n **gemiddelde**.
- 3 Neem 'n **lukrake steekproef** (indien van toepassing).
- 4 **Vergroot** die **steekproef**.

Hoe help dit met betroubaarheid?

BETROUBAARHEID

Herhaal die ondersoek

Kan bevestig of die resultate konsekwent is

BETROUBAARHEID

Herhaal die ondersoek	Kan bevestig of die resultate konsekwent is
Bereken 'n gemiddelde	Kan resultate bied wat vir 'n groter groep/verskynsel as veralgemening kan dien

BETROUBAARHEID

Herhaal die ondersoek	Kan bevestig of die resultate konsekwent is
Bereken 'n gemiddelde	Kan resultate bied wat vir 'n groter groep/verskynsel as veralgemening kan dien
Neem 'n lukrake steekproef	Verwyder die ondersoeker se vooroordeel

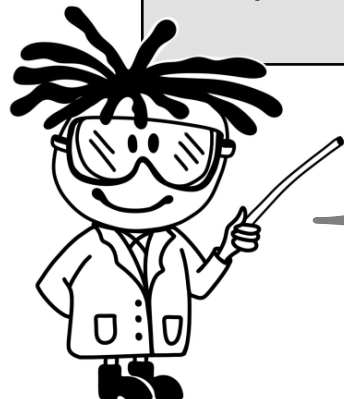
BETROUBAARHEID

Herhaal die ondersoek	Kan bevestig of die resultate konsekwent is
Bereken 'n gemiddelde	Kan resultate bied wat vir 'n groter groep/verskynsel as veralgemening kan dien
Neem 'n lukrake steekproef	Verwyder die ondersoeker se vooroordeel
Vergroot die steekproef	Bied meer data wat gebruik kan word om 'n gemiddelde te bereken OF die resultate te veralgemeen

BETROUBAARHEID

Herhaal die ondersoek	Kan bevestig of die resultate konsekwent is
Bereken 'n gemiddelde	Kan resultate bied wat vir 'n groter groep/verskynsel as veralgemening kan dien
Neem 'n lukrake steekproef	Verwyder die ondersoeker se vooroordeel
Vergroot die steekproef	Bied meer data wat gebruik kan word om 'n gemiddelde te bereken OF die resultate te veralgemeen

Onthou die **B** in **B**etroubaarheid vir: doen die ondersoek **B**aie keer, met **B**aie mense/diere/plante, neem **B**aie lesings en lukrake **B**emonstering (steekproefneming)

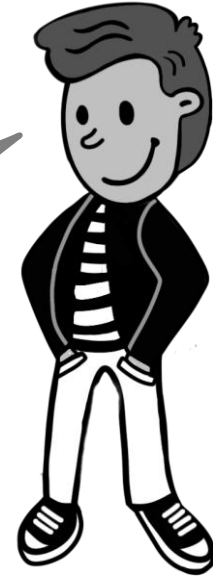

DIE KONTROLE-OPSTELLING

DIE KONTROLE-OPSTELLING

Okay, so as ek MEER koeke, BAIE KEER bak sal my ondersoek meer betroubaar wees?

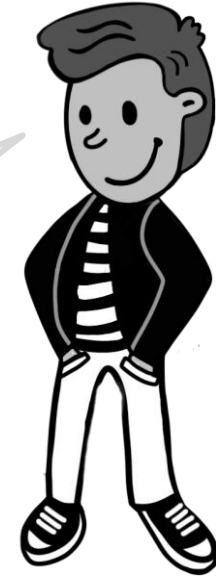

DIE KONTROLE-OPSTELLING

Ja!

Okay, so as ek MEER koeke, BAIE KEER bak sal my ondersoek meer betroubaar wees?

THE
ANSWER
SERIES *Your Key to Exam Success*

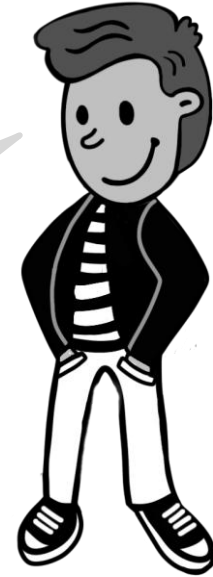
DIE KONTROLE-OPSTELLING

Ja!

Okay, so as ek MEER koeke, BAIE KEER bak sal my ondersoek meer betroubaar wees?

Maar daar is steeds een probleem.

DIE KONTROLE-OPSTELLING

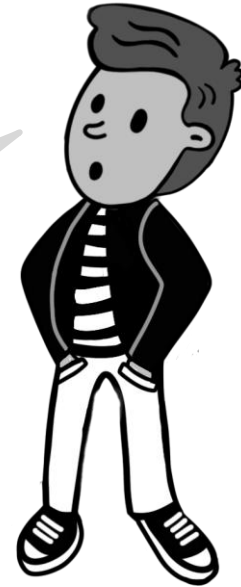

Ja!

Okay, so as ek MEER koeke, BAIE KEER bak sal my ondersoek meer betroubaar wees?

Maar daar is steeds een probleem.

Wat?

THE
ANSWER
SERIES Your Key to Exam Success

DIE KONTROLE-OPSTELLING

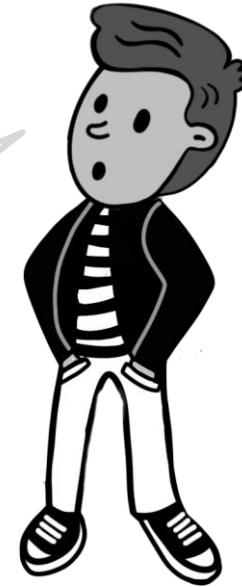
Ja!

Okay, so as ek MEER koeke, BAIE KEER bak sal my ondersoek meer betroubaar wees?

Maar daar is steeds een probleem.

Wat?

Hoe seker is jy dat **slegs die soort bakpoeier** die hoogte van die koek beïnvloed het?

DIE KONTROLE-OPSTELLING

Ja!

Okay, so as ek MEER koeke, BAIE KEER bak sal my ondersoek meer betroubaar wees?

Maar daar is steeds een probleem.

Wat?

Hoe seker is jy dat slegs die soort bakpoeier die hoogte van die koek beïnvloed het?

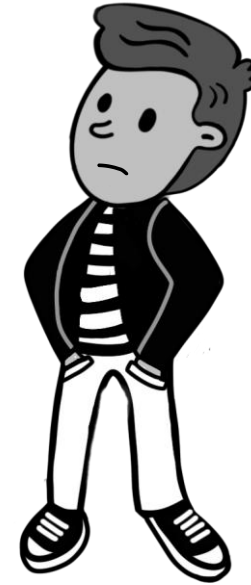
Wat bedoel jy? Ek dog dan ek het alles anders konstant gehou?

DIE KONTROLE-OPSTELLING

Ja, maar hoeveel van die koek se hoogte was SLEGS deur die soort bakpoeier veroorsaak en nie deur die eiers/meel/suiker, ens. nie?

DIE KONTROLE-OPSTELLING

Ja, maar hoeveel van die koek se hoogte was SLEGS deur die soort bakpoeier veroorsaak en nie deur die eiers/meel/suiker, ens. nie?

Ek weet nie.

THE
ANSWER
SERIES Your Key to Exam Success

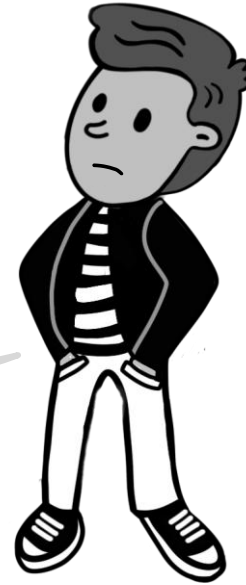
DIE KONTROLE-OPSTELLING

Ja, maar hoeveel van die koek se hoogte was SLEGS deur die soort bakpoeier veroorsaak en nie deur die eiers/meel/suiker, ens. nie?

Ek weet nie.

Dit is waarom ons 'n **kontrole-opstelling** gebruik.

DIE KONTROLE-OPSTELLING

Die **kontrole-opstelling** bied 'n **vergelyking** met die eksperimentele resultate.

Dit **bevestig** dat die onafhanklike veranderlike die resultate tot gevolg gehad het en nie enige ander faktor nie.

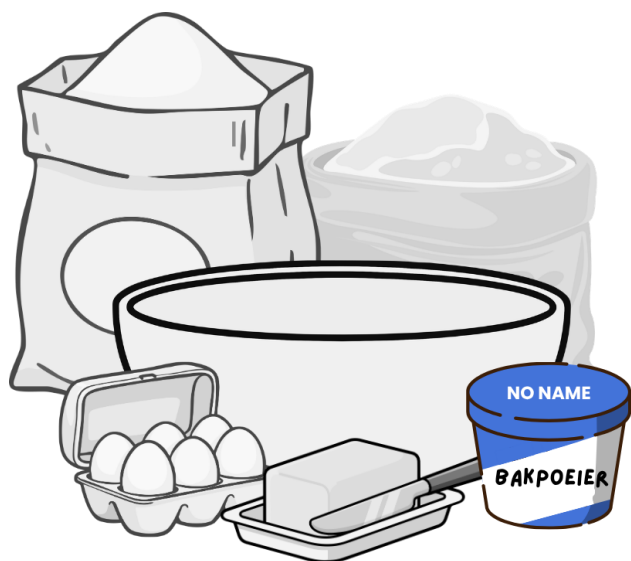
In die kontrole-opstelling word die **onafhanklike veranderlike verwyder**, om sy effek te kan waarneem, meet en vergelyk.

THE
ANSWER
SERIES Your Key to Exam Success

DIE KONTROLE-OPSTELLING

opstelling 1

opstelling 2

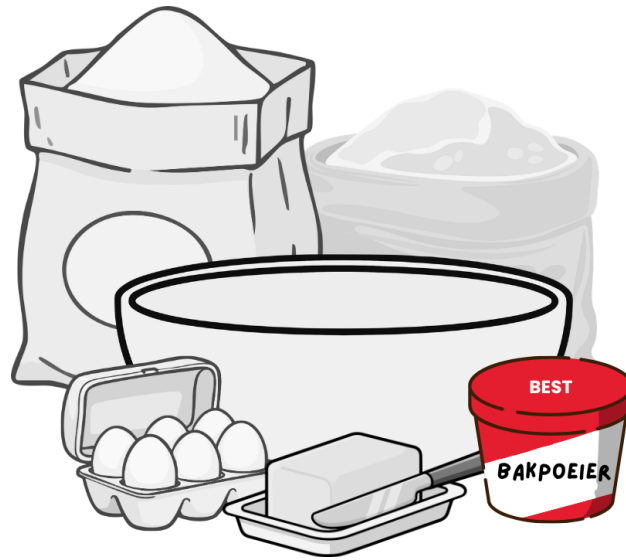
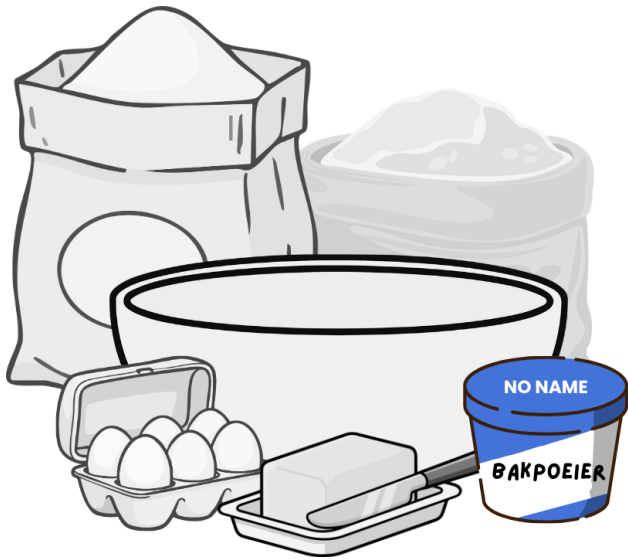

opstelling 3

DIE KONTROLE-OPSTELLING

eksperimentele opstellingen 1 & 2

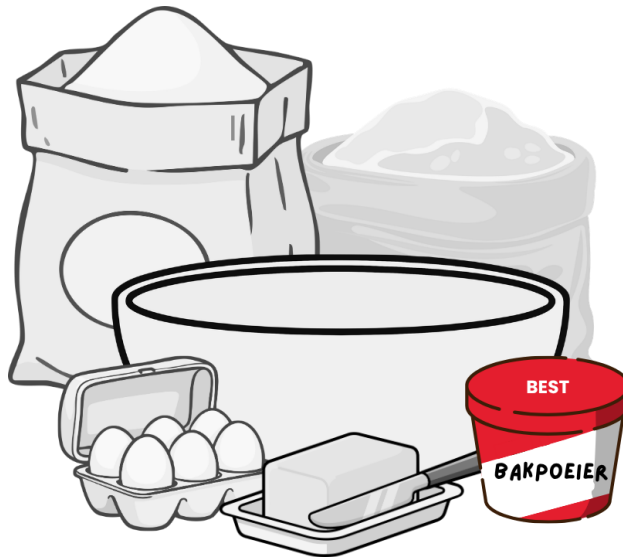
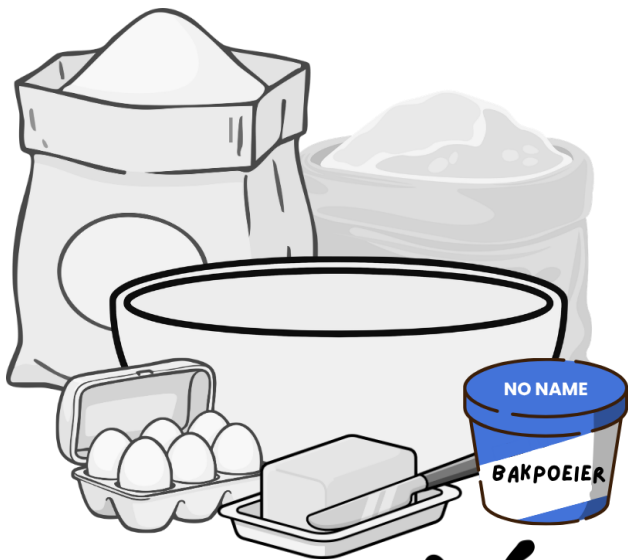

kontrole-opstelling 3

DIE KONTROLE-OPSTELLING

eksperimentele opstellings 1 & 2

kontrole-opstelling 3

Die kontrole-opstelling sal **al dieselfde bestanddele bevat**, maar **GEEN** bakpoeier nie.

TOETS JOU KENNIS

THE
ANSWER
SERIES *Your Key to Exam Success*

WAT GEBEUR HIER?

DOEL: Om te bepaal wat die optimale hoeveelheid bakpoeier is vir kolwyntjies om te rys.

Skryf 'n hipotese vir hierdie ondersoek.

Oor tyd in die oond

5 ml
bakpoeier

10 ml
bakpoeier

15 ml
bakpoeier

Geen
bapoeier

WAT GEBEUR HIER?

DOEL: Om te bepaal wat die optimale hoeveelheid bakpoeier is vir kolwyntjies om te rys.

- 5ml / 10ml / 15 ml bakpoeier is die optimale hoeveelheid vir kolwyntjies om te rys. **OF**
- 'n Hoër hoeveelheid (meer) bakpoeier is meer optimaal vir kolwyntjies om te rys.
- 'n Laer hoeveelheid (minder) bakpoeier is meer optimaal vir kolwyntjies om te rys. **OF**

5 ml
bakpoeier

10 ml
bakpoeier

15 ml
bakpoeier

Geen
bakpoeier

Oor tyd in die oond

WAT GEBEUR HIER?

Waar is die
kontrole-opstelling?

Oor tyd in die oond

5 ml
bakpoeier

10 ml
bakpoeier

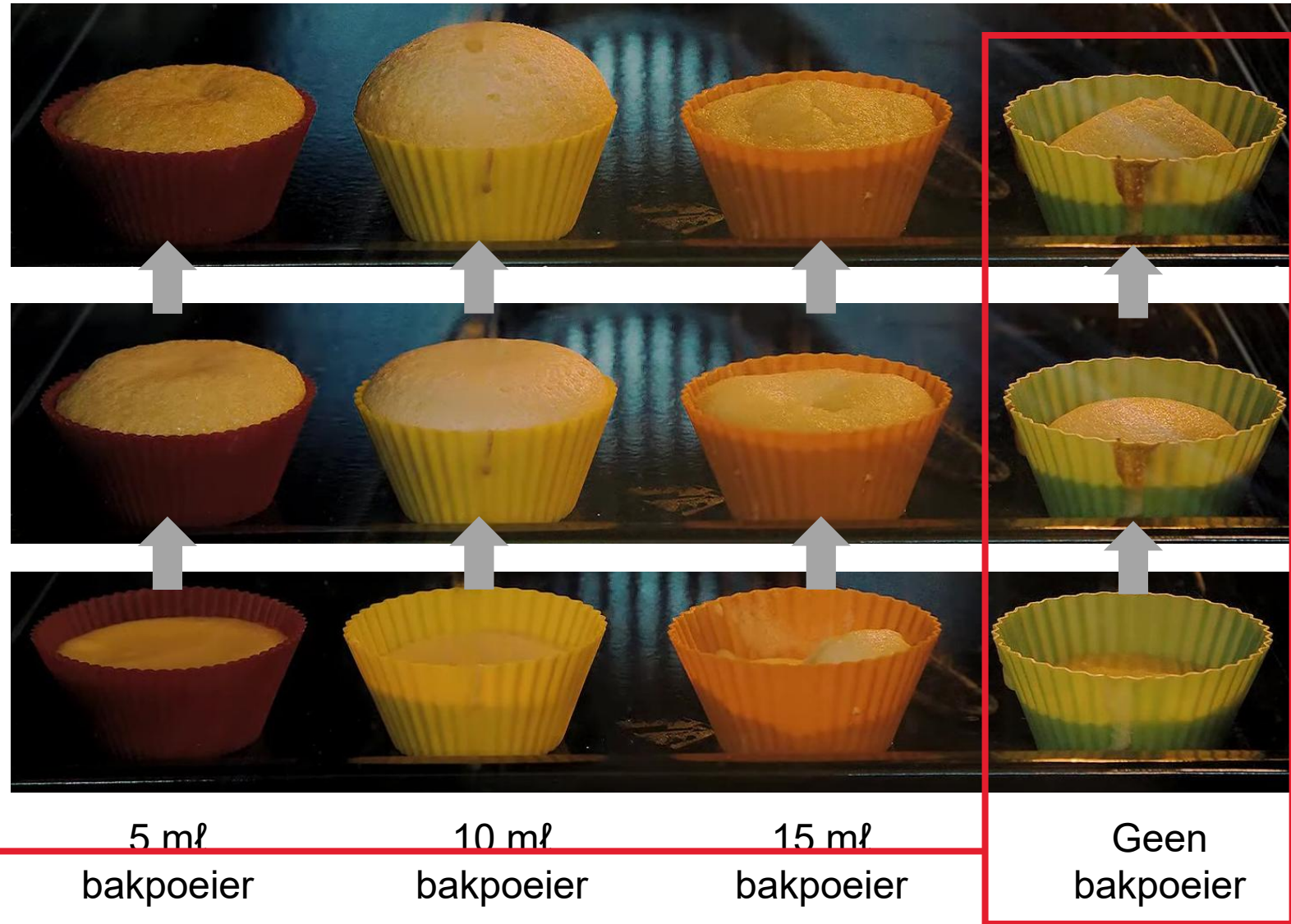
15 ml
bakpoeier

Geen
bakpoeier

WAT GEBEUR HIER?

Waar is die
kontrole-opstelling?

Kontrole-opstelling

WAT GEBEUR HIER?

DOEL: Om te bepaal wat die optimale hoeveelheid bakpoeier is vir kolwyntjies om te rys.

Stel 'n gevolgtrekking vir die ondersoek.

5 ml
bakpoeier

10 ml
bakpoeier

15 ml
bakpoeier

Geen
bakpoeier

Oor tyd in die oond

WAT GEBEUR HIER?

DOEL: Om te bepaal wat die optimale hoeveelheid bakpoeier is vir kolwyntjies om te rys.

Stel 'n gevolgtrekking vir die ondersoek.

10 ml bakpoeier is die optimale hoeveelheid bakpoeier aangesien die kolwyntjies die hoogste gerys het.

Oor tyd in die oond

5 ml
bakpoeier

10 ml
bakpoeier

15 ml
bakpoeier

Geen
bakpoeier

WAT GEBEUR HIER?

DOEL: Om te bepaal watter tipe vloeistof die meeste groei in plante sal veroorsaak.

Op grond van die DOEL, gee die...

Onafhanklike veranderlike

Afhanklike veranderlike

EKSPERIMENTELE OPSTELLING

WAT GEBEUR HIER?

DOEL: Om te bepaal watter tipe vloeistof die meeste groei in plante sal veroorsaak.

Op grond van die DOEL, gee die...

tipe vloeistof

Afhanklike veranderlike

EKSPERIMENTELE OPSTELLING

WAT GEBEUR HIER?

DOEL: Om te
bepaal watter tipe
vloeistof die meeste
groeï in plante sal
veroorzaak.

Op grond van die
DOEL, gee die...

tipe vloeistof

groeï in plante

EKSPERIMENTELE OPSTELLING

WAT GEBEUR HIER?

DOEL: Om te
bepaal watter tipe
vloeistof die meeste
groeï in plante sal
veroorzaak.

Hoe word die
afhanklike
veranderlike
gemeet?

EKSPERIMENTELE OPSTELLING

WAT GEBEUR HIER?

DOEL: Om te
bepaal watter tipe
vloeistof die meeste
groeï in plante sal
veroorzaak.

Deur te bepaal hoe
hoog (in cm) elke
plant groei.

EKSPERIMENTELE OPSTELLING

WAT GEBEUR HIER?

DOEL: Om te
bepaal watter tipe
vloeistof die meeste
groeï in plante sal
veroorzaak.

Skryf 'n gepaste
hipotese vir hierdie
ondersoek.

EKSPERIMENTELE OPSTELLING

WAT GEBEUR HIER?

DOEL: Om te bepaal watter tipe vloeistof die meeste groei in plante sal veroorsaak.

- Die meeste plantegroei word deur die soda/sap /water veroorsaak.
- OF
- Die tipe vloeistof sal plant(e) se groei beïnvloed.

EKSPERIMENTELE OPSTELLING

WAT GEBEUR HIER?

Waar is die
kontrole-opstelling?

EKSPERIMENTELE OPSTELLING

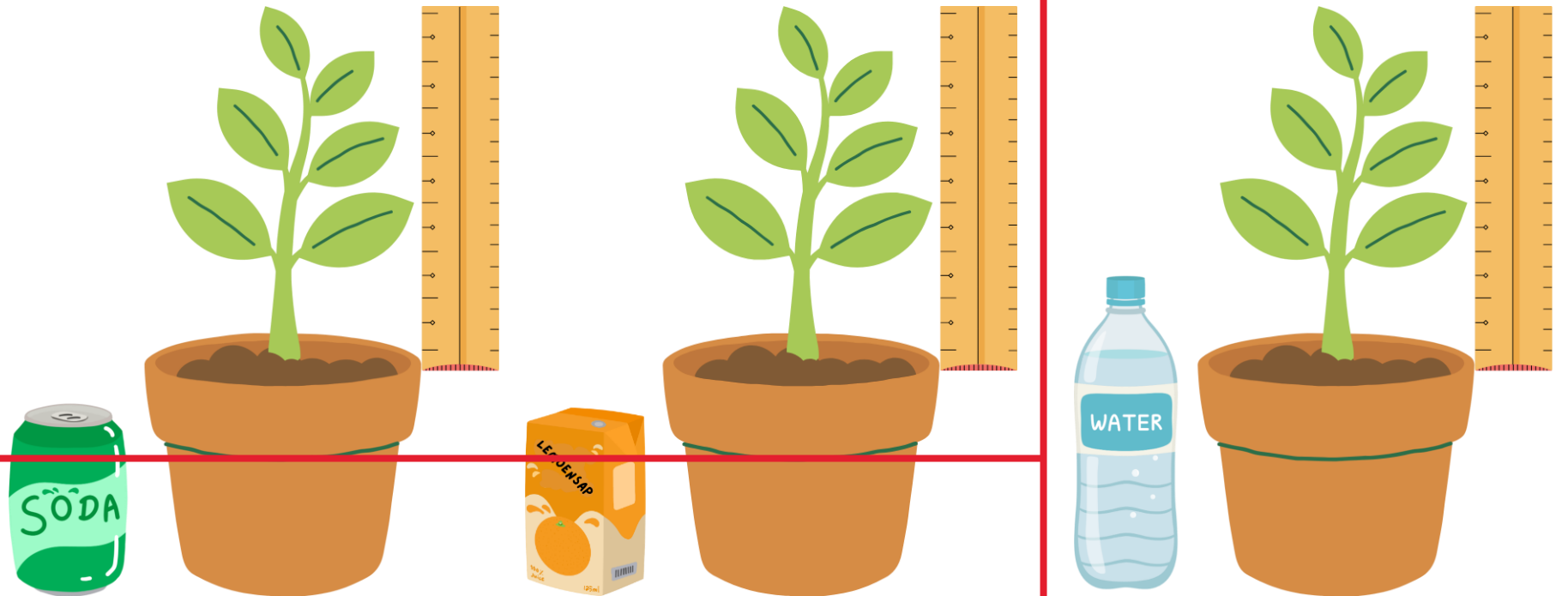

WAT GEBEUR HIER?

Waar is die
kontrole-opstelling?

Kontrole-opstelling

EKSPERIMENTELE OPSTELLING

WAT GEBEUR HIER?

DOEL: Om te
bepaal watter tipe
vloeistof die meeste
groei in plante sal
veroorzaak.

skryf 'n
gevolgtrekking vir
hierdie ondersoek.

EKSPERIMENTELE OPSTELLING

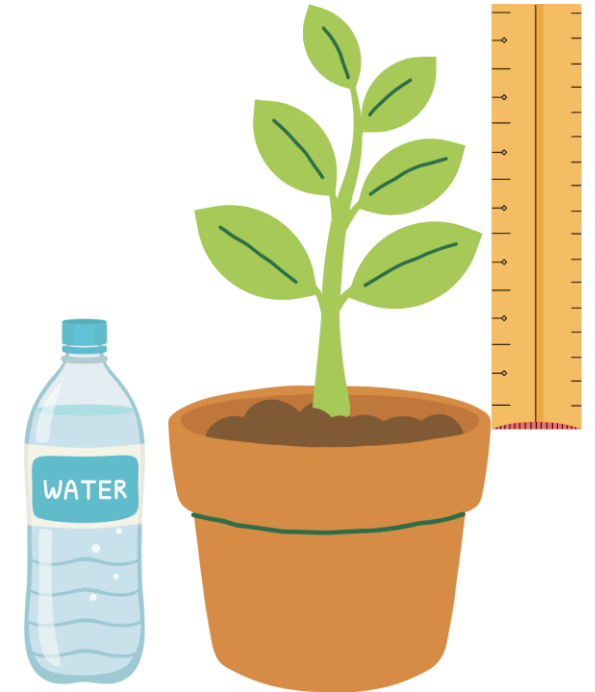
+ 5 cm in 1 week

+ 7 cm in 1 week

+ 12 cm in 1 week

WAT GEBEUR HIER?

DOEL: Om te
bepaal watter tipe
vloeistof die meeste
groei in plante sal
veroorzaak.

Water het die
meeste groei in
plante veroorsaak.

EKSPERIMENTELE OPSTELLING

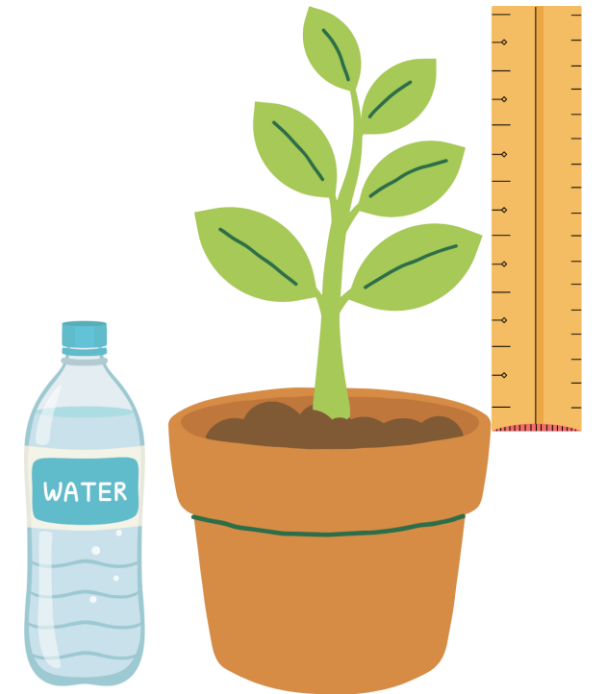
+ 5 cm in 1 week

+ 7 cm in 1 week

+ 12 cm in 1 week

WAT GEBEUR HIER?

VRAAG: Watter konsentrasie onkruidodder sal die grootste persentasie (%) onkruid doodmaak?

PROSEDURE / OPSTELLING

Veld A

Veld B

Veld C

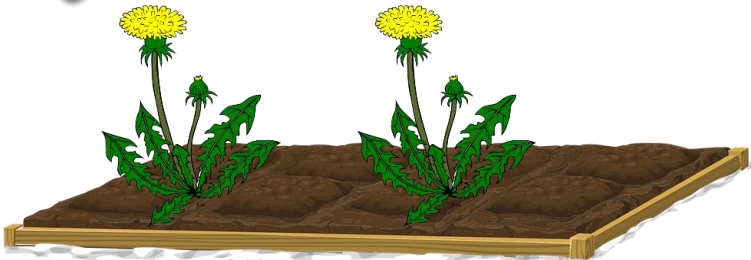
WAT GEBEUR HIER?

VRAAG: Watter konsentrasie onkruidodder sal die grootste persentasie (%) onkruid doodmaak?

RESULTATE

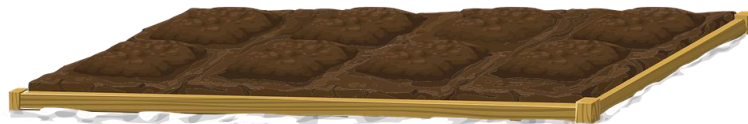
50% onkruid
doodgemaak

Veld A

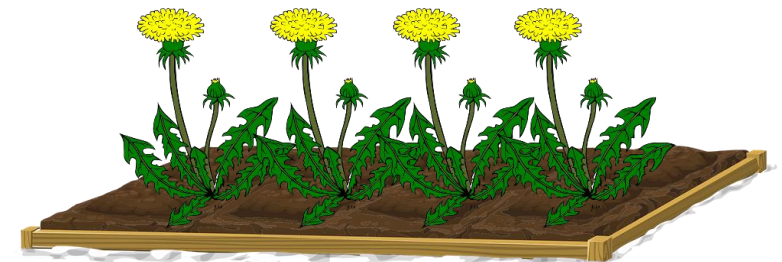

100% onkruid
doodgemaak

Veld B

0% onkruid
doodgemaak

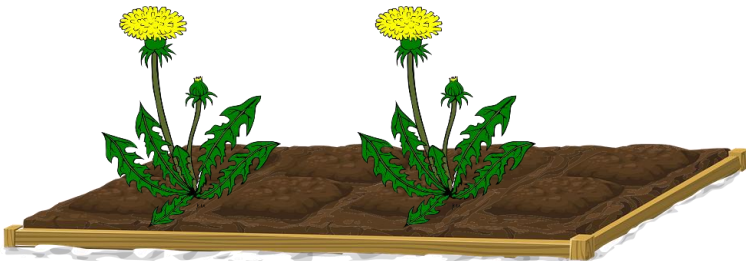

Veld C

WAT GEBEUR HIER?

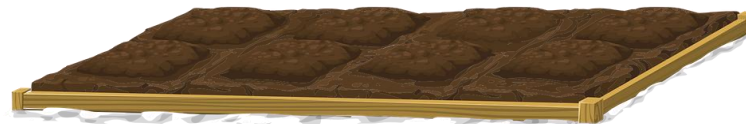
VRAAG: Watter konsentrasie onkruidodder sal die grootste persentasie (%) onkruid doodmaak?

RESULTATE

Veld A

15%-oplossing
- 50% onkruid doodgemaak

Veld B

30%-oplossing
- 100% onkruid doodgemaak

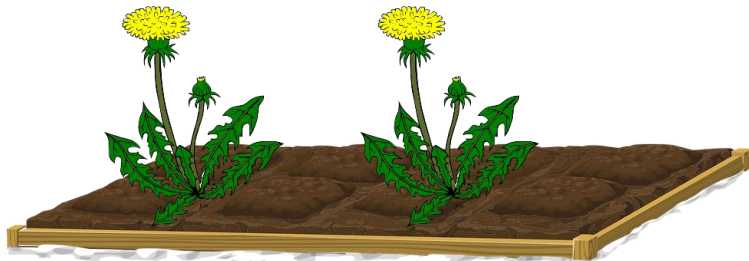
Veld C

geen onkruidodder nie
- 0% onkruid doodgemaak

WAT GEBEUR HIER?

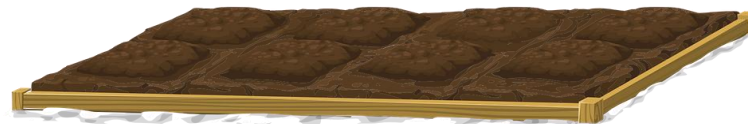
VRAAG: Watter konsentrasie onkruidodder sal die grootste persentasie (%) onkruid doodmaak?

Wat is die doel van die ondersoek?

Veld A

15%-oplossing
- 50% onkruid doodgemaak

Veld B

30%-oplossing
- 100% onkruid doodgemaak

Veld C

geen onkruidodder nie
- 0% onkruid doodgemaak

WAT GEBEUR HIER?

VRAAG: Watter konsentrasie onkruidodder sal die grootste persentasie (%) onkruid doodmaak?

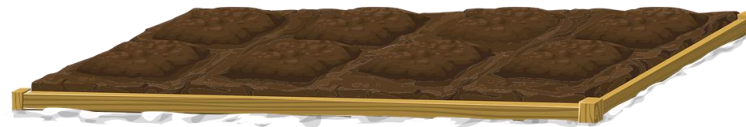
Wat is die doel van die ondersoek?

Om te bepaal watter konsentrasie onkruidodder die grootste persentasie (%) onkruid sal doodmaak.

Veld A

15%-oplossing
- 50% onkruid doodgemaak

Veld B

30%-oplossing
- 100% onkruid doodgemaak

Veld C

geen onkruidodder nie
- 0% onkruid doodgemaak

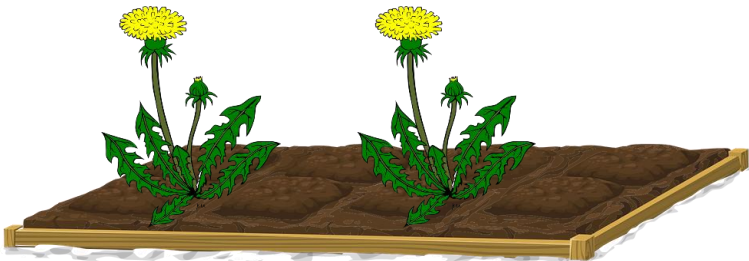
WAT GEBEUR HIER?

VRAAG: Watter konsentrasie onkruidodder sal die grootste persentasie (%) onkruid doodmaak?

Wat is die doel van die ondersoek?

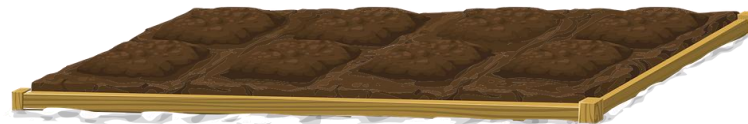
Wat sal 'n gepaste hipotese vir hierdie ondersoek wees?

Om te bepaal watter konsentrasie onkruidodder die grootste persentasie (%) onkruid sal doodmaak.

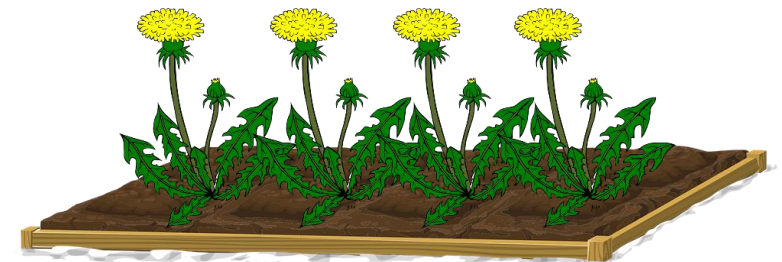
Veld A

15%-oplossing
- 50% onkruid doodgemaak

Veld B

30%-oplossing
- 100% onkruid doodgemaak

Veld C

geen onkruidodder nie
- 0% onkruid doodgemaak

WAT GEBEUR HIER?

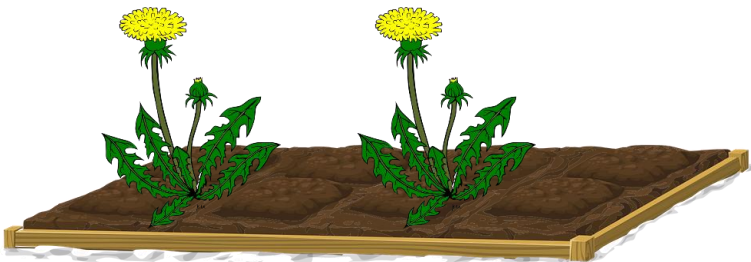
VRAAG: Watter konsentrasie onkruidodder sal die grootste persentasie (%) onkruid doodmaak?

Wat is die doel van die ondersoek?

Wat sal 'n gepaste hipotese vir hierdie ondersoek wees?

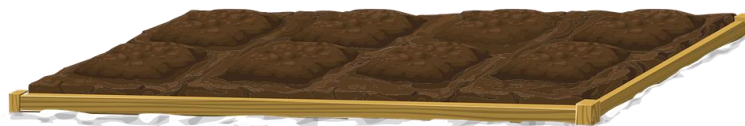
Om te bepaal watter konsentrasie onkruidodder die grootste persentasie (%) onkruid sal doodmaak.

'n Hoër konsentrasie onkruidodder sal meer onkruid doodmaak.

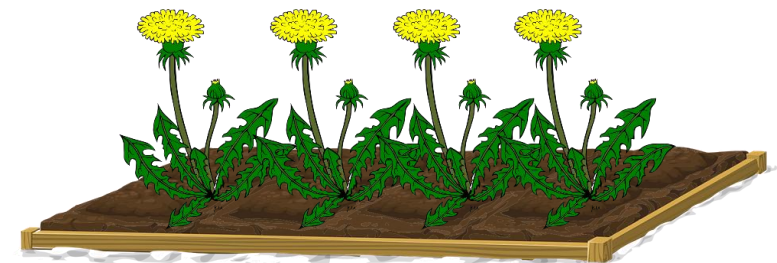
Veld A

15%-oplossing
- 50% onkruid doodgemaak

Veld B

30%-oplossing
- 100% onkruid doodgemaak

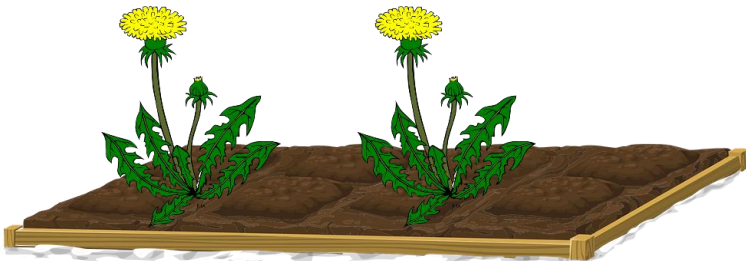
Veld C

geen onkruidodder nie
- 0% onkruid doodgemaak

WAT GEBEUR HIER?

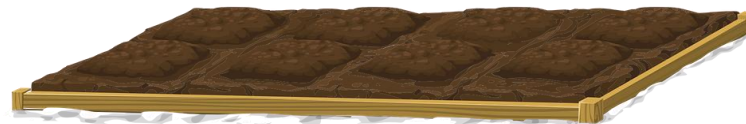
VRAAG: Watter konsentrasie onkruidodder sal die grootste persentasie (%) onkruid doodmaak?

Wat is die onafhanklike veranderlike?

Veld A

15%-oplossing
- 50% onkruid doodgemaak

Veld B

30%-oplossing
- 100% onkruid doodgemaak

Veld C

geen onkruidodder nie
- 0% onkruid doodgemaak

WAT GEBEUR HIER?

VRAAG: Watter konsentrasie onkruidodder sal die grootste persentasie (%) onkruid doodmaak?

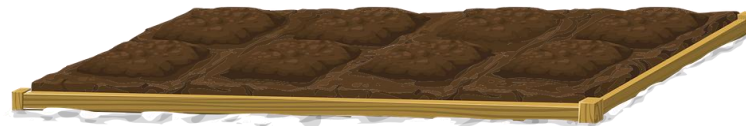
Wat is die onafhanklike veranderlike?

Die **konsentrasie** van die **onkruidodder**.

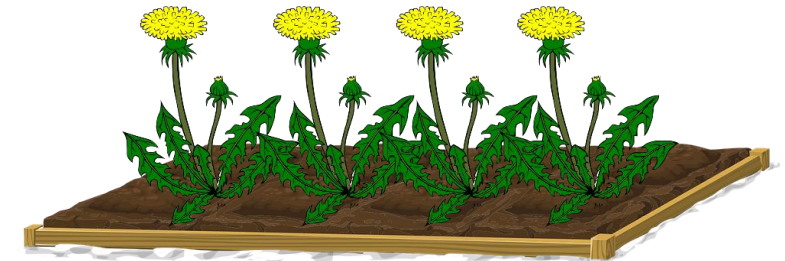
Veld A

15%-oplossing
- 50% onkruid doodgemaak

Veld B

30%-oplossing
- 100% onkruid doodgemaak

Veld C

geen onkruidodder nie
- 0% onkruid doodgemaak

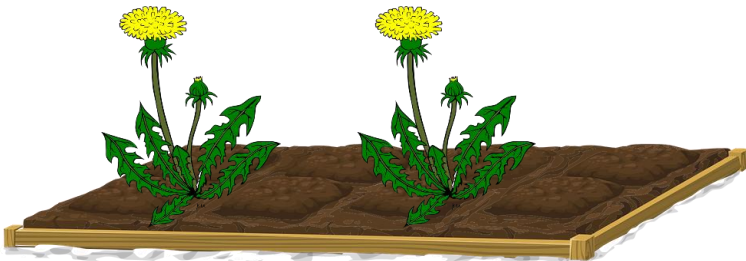
WAT GEBEUR HIER?

VRAAG: Watter konsentrasie onkruidodder sal die grootste persentasie (%) onkruid doodmaak?

Wat is die onafhanklike veranderlike?

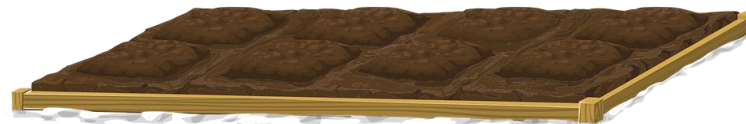
Die **konsentrasie** van die **onkruidodder**.

Wat is die afhanklike veranderlike?

Veld A

15%-oplossing
- 50% onkruid doodgemaak

Veld B

30%-oplossing
- 100% onkruid doodgemaak

Veld C

geen onkruidodder nie
- 0% onkruid doodgemaak

WAT GEBEUR HIER?

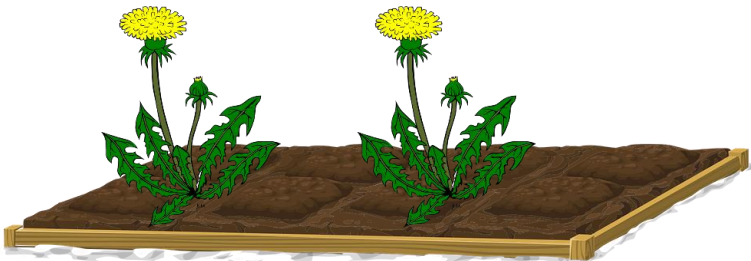
VRAAG: Watter konsentrasie onkruidodder sal die grootste persentasie (%) onkruid doodmaak?

Wat is die onafhanklike veranderlike?

Die **konsentrasie** van die **onkruidodder**.

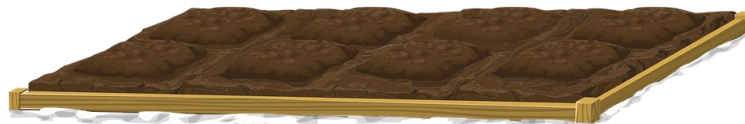
Wat is die afhanklike veranderlike?

Die **persentasie onkruid** wat **doodgemaak** is.

Veld A

15%-oplossing
- 50% onkruid doodgemaak

Veld B

30%-oplossing
- 100% onkruid doodgemaak

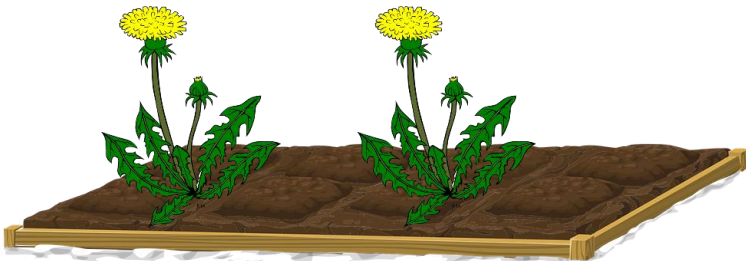
Veld C

geen onkruidodder nie
- 0% onkruid doodgemaak

WAT GEBEUR HIER?

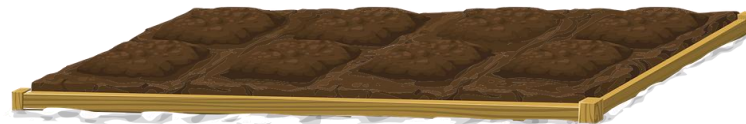
VRAAG: Watter konsentrasie onkruidodder sal die grootste persentasie (%) onkruid doodmaak?

Watter veld is die kontrole-opstelling?

Veld A

15%-oplossing
- 50% onkruid doodgemaak

Veld B

30%-oplossing
- 100% onkruid doodgemaak

Veld C

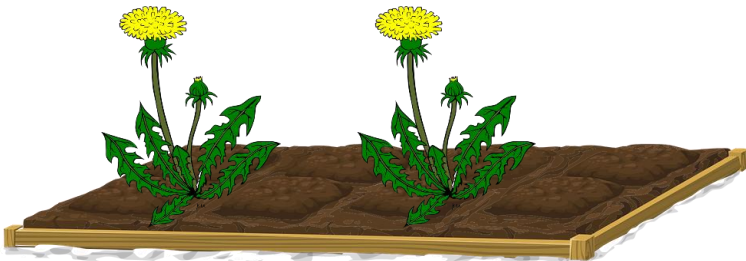
geen onkruidodder nie
- 0% onkruid doodgemaak

WAT GEBEUR HIER?

VRAAG: Watter konsentrasie onkruidodder sal die grootste persentasie (%) onkruid doodmaak?

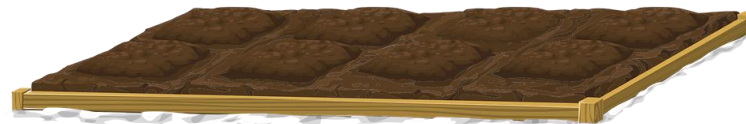
Watter veld is die kontrole-opstelling?

veld C met geen onkruidodder nie

Veld A

15%-oplossing
- 50% onkruid doodgemaak

Veld B

30%-oplossing
- 100% onkruid doodgemaak

Veld C

geen onkruidodder nie
- 0% onkruid doodgemaak

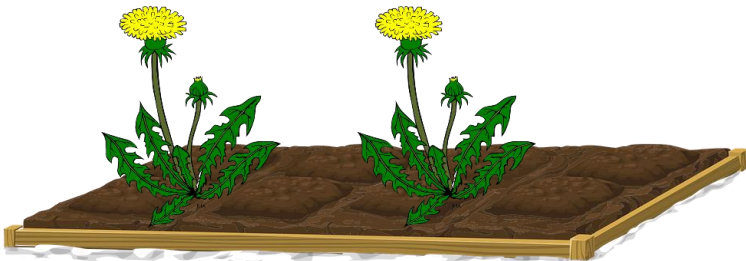
WAT GEBEUR HIER?

VRAAG: Watter konsentrasie onkruidodder sal die grootste persentasie (%) onkruid doodmaak?

Watter veld is die kontrole-opstelling?

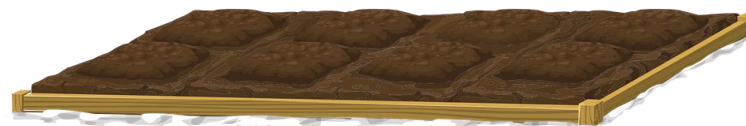
veld C met geen onkruidodder nie

Hoe kan die betroubaarheid
verhoog word?

Veld A

15%-oplossing
- 50% onkruid doodgemaak

Veld B

30%-oplossing
- 100% onkruid doodgemaak

Veld C

geen onkruidodder nie
- 0% onkruid doodgemaak

WAT GEBEUR HIER?

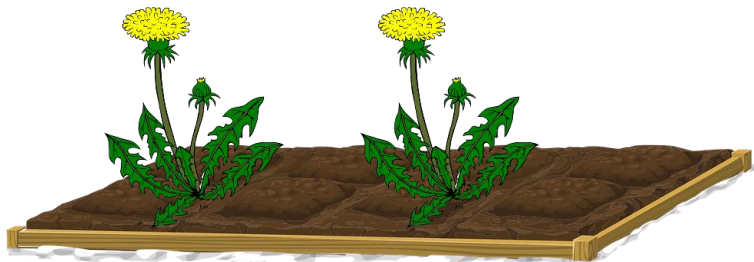
VRAAG: Watter konsentrasie onkruidodder sal die grootste persentasie (%) onkruid doodmaak?

Watter veld is die kontrole-opstelling?

Veld C met geen onkruidodder nie

Hoe kan die betroubaarheid
verhoog word?

Herhaal die ondersoek of
Vergroot die steekproef (gebruik meer velde)

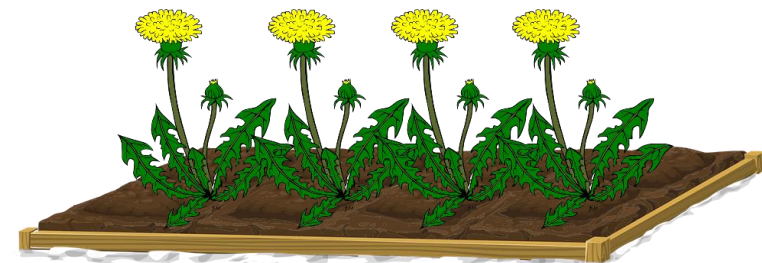
Veld A

15%-oplossing
- 50% onkruid doodgemaak

Veld B

30%-oplossing
- 100% onkruid doodgemaak

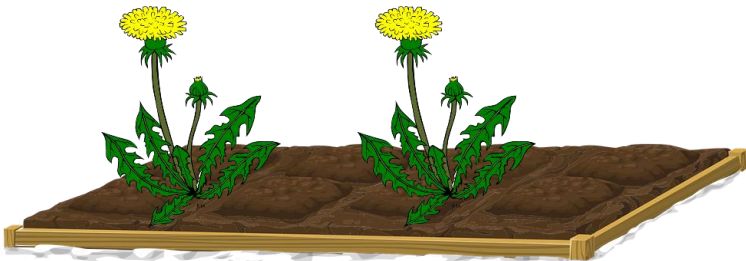
Veld C

geen onkruidodder nie
- 0% onkruid doodgemaak

WAT GEBEUR HIER?

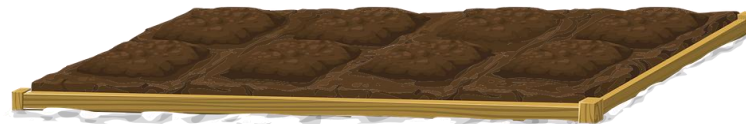
VRAAG: Watter konsentrasie onkruidodder sal die grootste persentasie (%) onkruid doodmaak?

Hoe kan die geldigheid
verseker word?

Veld A

15%-oplossing
- 50% onkruid doodgemaak

Veld B

30%-oplossing
- 100% onkruid doodgemaak

Veld C

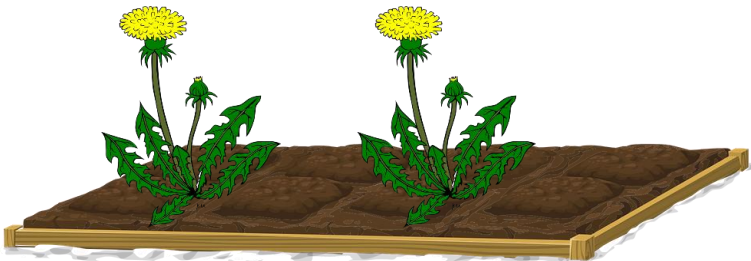
geen onkruidodder nie
- 0% onkruid doodgemaak

WAT GEBEUR HIER?

VRAAG: Watter konsentrasie onkruidodder sal die grootste persentasie (%) onkruid doodmaak?

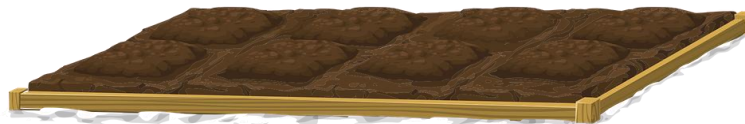
Hoe kan die geldigheid
verseker word?

Gebruik dieselfde soort onkruidodder
Oor dieselfde tydperk
Dieselfde tipe grond/dieselfde area
Dieselfde volume onkruidodder toegedien
Dieselfde tipe onkruid, ens.

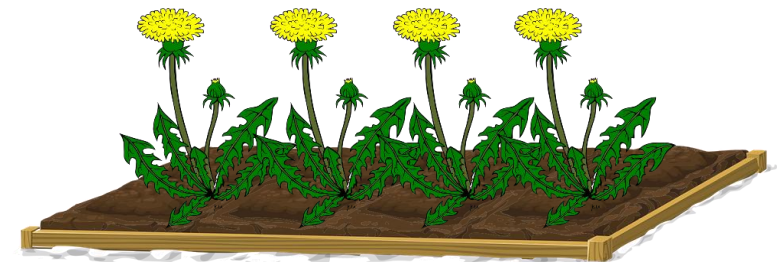
Veld A

15%-oplossing
- 50% onkruid doodgemaak

Veld B

30%-oplossing
- 100% onkruid doodgemaak

Veld C

geen onkruidodder nie
- 0% onkruid doodgemaak

EINDE